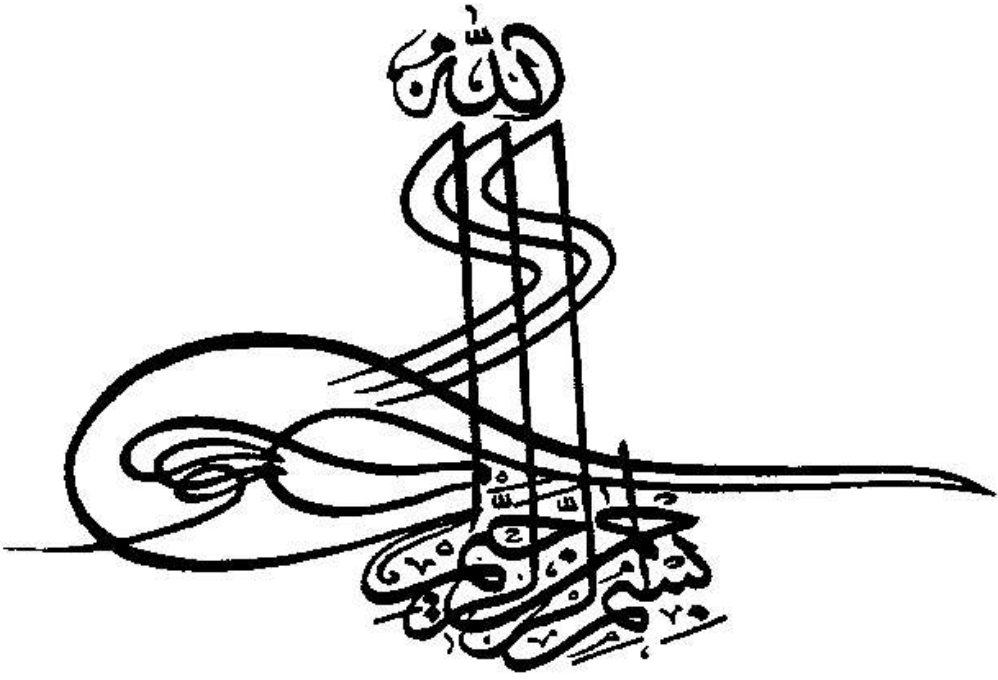

شرح خدمات سلامت سطح اول

ویژه استفاده در مناطق شهری و روستایی

پاییز ۱۳۹۳

فهرست مطالب

۱	مقدمه:
۲	بسته خدمات سلامت سطح اول
۴	۱. ترکیب اعضای تیم سلامت
۴	۲. الزامات بسته خدمت
۴	۳. ارجاع بین سطوح سه گانه
۶	۴. گروه هدف
۶	در سطح اول خدمات مراقبت تمامی افراد جمعیت تحت پوشش در قالب گروههای سنی ذیل:
۷	۵. خدمات و مراقبتها در سطح اول
۷	الف- مدیریت سلامت
۷	ب- آموزش و ارتقای سلامت (پیوست یک)
۸	توانمندسازی مردم و مراجعان فردی و گروهی برای خودمراقبتی
۸	برنامه ریزی عملیاتی مشارکتی برای ارتقای سلامت جمعیت مورد نظر در مراکز آموزشی، مراکز کار، محله، روستا، شهر، استان
۸	برقراری ارتباط استراتژیک برای ارتقای سلامت
۸	ج- مراقبت از جامعه تحت پوشش
۸	با اجرای برنامه‌های سلامت تدوین و ابلاغ شده در نظام ارائه خدمات سلامت توسط تیم سلامت بر اساس منابع اعلام و ابلاغ شده
۹	مراقبتهای ادغام یافته سلامت کودکان (پیوست ۲)
۱۰	مراقبتهای ادغام یافته سلامت نوجوانان (گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال) (پیوست ۳)
۱۲	مراقبتهای ادغام یافته سلامت جوانان (گروه سنی ۱۹ تا ۲۹ سال) (پیوست ۴)
۱۳	مراقبتهای ادغام یافته سلامت میانسالان (گروه سنی ۳۰ تا ۵۹ سال) (پیوست ۵)
۱۴	مراقبتهای ادغام یافته سلامت سالمندان (گروه سنی ۶۰ سال و بالاتر) (پیوست ۶)
۱۵	مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران باردار (پیوست ۷)
۱۶	مراقبت و درمان بیماریهای واگیر اولویت‌دار و شایع در منطقه (پیوست ۸)
۱۷	سلامت محیط و کار
۱۸	د- پذیرش موارد ارجاعی و ارائه پس‌خوراند مناسب
۱۹	ه- درمان اولیه و تدبیر فوریتها
۲۰	و- ارجاع مناسب و به موقع، پیگیری موارد ارجاع شده به سطح بالاتر و دریافت پس‌خوراند از سطح بالاتر و انجام اقدامات مورد نیاز بر اساس پس‌خوراند
۲۰	ز- ارزیابی خطر و ظرفیت پاسخ واحدهای ارائه خدمات در مواقع بحران و مشارکت در نظام مراقبت بلایا
۲۰	ح- ارزیابی امنیت غذایی در جمعیت تحت پوشش و اجرای برنامه‌های توانمندسازی مردم بر اساس ظرفیت‌های محلی
۲۱	ط- ثبت و گزارش‌دهی صحیح، دقیق و به هنگام بر اساس فرم‌ها، دستورالعمل‌ها و تکالیف محوله

- پیوست یک: شرح وظایف کارشناس مراقب سلامت خانواده در زمینه آموزش سلامت ۲۲
- پیوست ۲: مراقبت کودکان زیر ۵ سال ۲۴
- پیوست ۳: مراقبت گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال ۲۸
- پیوست ۴: مراقبت گروه سنی ۱۹ تا ۲۹ سال ۳۰
- پیوست ۵: مراقبت گروه سنی ۳۰ تا ۵۹ سال ۳۲
- پیوست ۶: مراقبت گروه سنی ۶۰ سال و بالاتر ۳۷
- پیوست ۸: شرح وظایف کارکنان در برخورد با موارد مراجعه کننده مشکوک به بیماری‌های عفونی و واگیردار ۴۴

مقدمه:

سلامت و امنیت جزء حقوق اولیه هر یک از افراد جامعه بوده و دولت موظف به تأمین آن به طور برابر، برای آحاد جامعه است. تفکر مراقبتهای بهداشتی انقلابی بود که در نظام ارائه خدمات مرتبط با سلامت شکل گرفت و زمینه طراحی، اجرا، گسترش و حتی ارتقای آن در کشور فراهم گردید. از طرفی در طول دو دهه اخیر ایران با یک تغییر سریع در ابتدا با افزایش نسبی و سپس با کاهش شدید رشد جمعیت و تغییر آشکار در ساختار سنی جمعیت روبه رو بوده است. در نتیجه وضعیت سلامت و بیماری در کشور دگرگون شده و این دگرگونی در همه مناطق کشور نیز یکسان رخ نداده است. در کنار استانها و شهرستانهای سالمند، مناطقی با ویژگیهای جمعیتی و سلامتی کاملاً خاص نیز وجود دارد. به دلیل این ناهمگنی مجموعه ای از بیماریهای غیر واگیر، حوادث عمدی و غیر عمدی و..... ترکیب اصلی بیماریها و اختلالات را در اکثر نقاط کشور تشکیل داده است. همه این عوامل منجر به احساس نیاز به «لزوم بازنگری در رویکرد نظام سلامت به خدمات سلامتی و نحوه ارائه آنها» شده در عین حال تعهدات قانونی به استقرار پزشک و نیز لزوم ارائه خدمات سلامت در قالب یک تیم منسجم فرصتی فراهم آورده است که این بازنگری صورت گیرد. در تهیه بسته خدمت، تیم سلامت و در رأس آنها پزشک خانواده به عنوان مسئول تیم، محور ارائه خدمات در نظر گرفته شده است.

در این رابطه تأکید بر این نکته اهمیت دارد که:

- ◀ تیم سلامت و در رأس آنها پزشک خانواده مسئول سلامت جمعیت تحت پوشش خود است و برای انجام این مهم، روحیه و تفکر کار تیمی باید ایجاد شده و تقویت شود.
- ◀ در جریان گسترش پزشک خانواده باید از هر گونه انحراف از مسیر سلامت نگری که منجر به درمانگر شدن اعضای تیم سلامت (به خصوص پزشکان) می شود، پرهیز گردد.
- ◀ ضروری است تیم سلامت و پزشک خانواده بر اساس خدماتی که برای آنها در نظر گرفته شده است در معرض بازآموزی مداوم قرار گیرند تا انشاءالله روند تربیت این افراد بر اساس نقش تعیین شده آنها در جامعه کنونی مورد بازنگری و اصلاح قرار گیرد.

مجموعه حاضر با اعتقاد به این مسئله که این حرکت باید در مسیر تقویت نظام ارائه خدمات سلامت کشور قرار گیرد و با تلاش جمعی از کارشناسان معاونت بهداشت، تهیه شده است. این نسخه به برای استفاده در مناطق روستایی تهیه شده و بدیهی است برای مناطق شهری و حاشیه شهرها، حسب ضرورت مواردی باید به آن اضافه یا کم شود. در اینجا از زحمات کلیه دست اندرکاران تهیه این مجموعه اعم از مدیران و کارشناسان معاونت بهداشت تشکر و قدردانی نموده امید است حاصل این تلاش گام مثبتی در جهت تقویت نظام ارائه خدمات سلامت کشور بوده و خدمات مورد نیاز به بهترین شکل در اختیار مردم عزیزمان قرار گیرد.

دکتر علی اکبر سیاری
معاون بهداشت

بسته خدمات سلامت سطح اول

ارائه خدمات و مراقبتهای سلامتی اولیه باید در قالب بسته خدمات پایه سلامت طراحی شود. هدف از طراحی بسته خدمات ضروری، بهبود سلامت عمومی مردم، طراحی دوباره و منطقی سیستم مراقبت سلامتی، ایجاد مسئولیت پذیری شخصی، کاهش هزینه‌های عمومی مراقبت سلامت، داشتن نوآوری، ایجاد ایمنی جامعه و حمایت اجتماعی، قابل تهیه بودن، انعکاس ارزشهای سازمانی و مبتنی بر شواهد بودن می‌باشد.

بسته خدمات پایه سلامت مجموعه‌ای از خدمات اساسی و اولویت‌دار است و دارای ویژگی‌هایی مانند:

- ✓ مجموعه محدودی از تمام مداخلات مراقبت سلامت است که در تدوین آن شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی مردم در نظر گرفته شده است.
- ✓ از یک فرایند اولویت‌بندی برای انتخاب مداخلات استفاده شده است تا به اهداف فنی و یا اجتماعی خاص دست پیدا کند.
- ✓ مداخلات در داخل بسته، مستقل از یکدیگر نیستند و بسیاری از آنها اختصاصاً برای تکمیل یا تقویت یکدیگر انتخاب شده‌اند.

بسته خدمات سلامت چیزی فراتر از یک فهرست ساده از مداخلات است. در اصل، بسته خدمات باید به گونه‌ای ساختار بندی شود که درون داده‌های منفرد بتوانند یکدیگر را تکمیل کنند و مجموع حاصل، بزرگتر از جمع تک تک اجزا باشد. از نظر علمی، این نکته به معنی آن است که بسته خدمات صرفاً جمع کردن سیاست‌های خدمات در کنار یکدیگر نیست. اینکه چه خدماتی باید با همدیگر ارایه شوند و چه دروندادهای دیگری نیز در کنار مداخلات اصلی سلامت نیاز خواهند بود، قابل تأمل است.

بسته خدمات سلامت، ماهیتاً محدود خواهد بود. طبق تعریف، این بسته نه می‌تواند شامل همه چیز باشد و نه اینگونه خواهد بود. فرایند اولویت‌بندی به تعیین مهمترین خدمات کمک خواهد کرد. ممکن است خدمات بسیار بیشتری از این بسته حذف شوند تا اینکه به آن اضافه شوند. البته با استفاده از روش‌های مختلف اولویت‌بندی می‌توانیم اطمینان حاصل کنیم خدماتی که در بسته گنجانده می‌شوند، آنهایی هستند که بیشترین ارزش را دارند.

در تهیه مجموعه حاضر که بازنگری شده مجموعه‌های پیش از این است، تلاش شده است مهمترین مشکلات سلامت حال حاضر در جامعه مورد هدف قرار گیرد. از طرفی به منظور ارائه خدمات به صورت ادغام یافته، تلاش شده است مجموعه خدمات مورد نیاز افراد در قالب خدمات جاری در یک مجموعه قرار گیرد. به عبارت دیگر

خدماتی که فهرست شده است در درجه اول با جنبه پیشگیری و مراقبت فعال داشته و در ادامه در صورتی که مشکلاتی در افراد مورد مراقبت کشف شد، مورد مراقبت خاص قرار خواهد گرفت.

مجموعه حاضر، با هدف وجود یک راهنمای سریع برای استفاده اعضای تیم سلامت در ارائه مراقبتهای جاری تهیه شده است. این مجموعه بدون منابعی که در پیوستها به آنها اشاره شده است کارایی لازم را نخواهد داشت و ضروری است علاوه بر این مستند، مجموعه‌های «مراقبتهای جامع سلامت ...» که به تفصیل به مراقبتهای جاری پرداخته و نیز راهنماها و دستورالعمل‌های اختصاصی بیماریها و حالت‌های خاص (مانند مجموعه مراقبت دیابت) در دسترس ارائه کنندگان خدمت قرار داشته باشد.

بدیهی است این مجموعه با حالت ایده‌ال فاصله داشته و نیز نیازمند بازنگری مکرر می‌باشد، علاوه بر اینکه برای مناطق شهر و حاشیه شهر نیازمند پیوست‌های دیگری نیز هست.

۱. ترکیب اعضای تیم سلامت

- بهورز در روستا
- کارشناس مراقب سلامت خانواده شامل کاردانها (مشمول بر کاردان بهداشت خانواده، ماما، کاردان بهداشت محیط، کاردان مبارزه با بیماریها و...) یا کارشناسها (بهداشت عمومی، ماما) در شهر
- پزشک

۲. الزامات بسته خدمت

- راهبرد بسته خدمات سلامت
 - اولویت پیشگیری بر درمان و درمان سرپایی بر بستری
 - ارائه خدمات ادغام یافته با رعایت سطح بندی خدمات (عدم ارائه خدمات تکراری در سطوح مختلف)
- رویکرد بسته خدمت: آموزش، پیشگیری اولیه، مراقبت فعال، بیماریابی، غربالگری و تشخیص به موقع، درمان سرپایی سطح اول، ارجاع (با تکمیل دقیق فرم ارجاع بر اساس اندیکاسیون تعیین شده در راهنماهای بالینی و پروتکل های مراقبتی وزارت بهداشت)، دریافت پس خوراند (با رویت فرم پس خوراند به دقت تکمیل شده توسط سطوح بالاتر) و انجام اقدامات مورد نیاز بر اساس پس خوراند
- حفظ جامعیت و یکپارچگی خدمات در ارائه با رعایت اصل دسترسی به خدمات تعریف شده در بسته خدمت
 - گیرنده خدمت باید به کلیه خدمات (به جز خدمات پاراکلینیک و داروخانه) به گونه ای دسترسی داشته باشد که در یک واحد ارائه کننده خدمات تمام خدمات پیش بینی شده را در حداقل زمان ممکن بصورت کامل دریافت نماید.
 - ارائه دهنده خدمت باید قابلیت لازم را بر اساس لزوم حفظ جامعیت خدمت دارا بوده تا بتواند تمام خدمات پیش بینی شده را با حداقل مراجعه گیرنده خدمت به واحد ارائه کننده خدمت بر اساس بسته خدمت ارائه نماید.
 - توجه خاص بر هزینه اثربخشی و هزینه فایده بودن خدمات در بسته خدمت
- استانداردهای استقرار واحدهای ارائه کننده خدمات دارویی و پاراکلینیک برابر ضوابط موجود و نظام سطح بندی

۳. ارجاع بین سطوح سه گانه

- ارجاع درون سطح اول و بین ارائه کنندگان خدمات در این سطح و از سطح اول به سطح دوم: در مراقبتهای تعیین شده بر اساس دستورالعملها و راهنماهای بالینی، اندیکاسیون ارجاع مشخص شده است. کلیه ارجاعات تیم سلامت باید بر این اساس صورت گیرد. در مورد سایر خدماتی که در این

بسته‌ها تعریف نشده‌اند و باید برای بیمار تعیین تکلیف گردد، ارائه خدمات تشخیصی درمانی و ارجاع بر اساس تشخیص پزشک صورت خواهد گرفت.

• **ارجاع به سطوح بالاتر بر اساس ضوابط کلی زیر قابل انجام است**

الف- کلیات ارجاع

۱. ستاد اجرایی شهرستان موظف به ترسیم نقشه ارجاع و تعیین مسیر ارجاع سطح اول و دوم بین

مراکز بهداشتی درمانی و مراکز بیمارستانی یا درمانگاه‌های تخصصی می‌باشد.

۲. مسوولیت اطلاع رسانی، تحویل بسته‌های خدمتی و توجیه شرح وظایف سطح اول در خصوص

مسیرهای ارجاع به عهده معاونت بهداشتی و سطح دوم و سوم به عهده معاونت درمان است.

لازم است سرفصل‌های آموزشی در بسته‌های اجرایی برنامه‌های ادغام یافته درج شوند

۳. ستاد اجرایی شهرستان موظف به پیگیری مسیر ارجاع و نحوه رد و بدل شدن برگه‌های ارجاع

است.

۴. نظارت بر روند اجرایی راهنماهای بالینی و رعایت مسیر ارجاع به عهده ستاد اجرایی شهرستان و

مطابق چک لیست‌های پایش بسته‌های خدمتی است

ب- ارجاع از سطح اول به سطح دوم: (پزشک خانواده به پزشک / پزشکان متخصص):

ب-۱- درخصوص بیماری‌های ادغام یافته در نظام سلامت، پزشک خانواده ملزم به رعایت

اندیکاسیون‌های ارجاع تعیین شده در راهنماهای بالینی است و در صورت عدم ارجاع به موقع، علاوه

بر پاسخگویی به تیم نظارتی شهرستان، مسوولیت شرعی و قانونی بروز عوارض یا مشکلات ناشی از

عدم ارجاع برای بیمار به عهده پزشک خانواده است

ب-۲- برگه ارجاع فوری تا یک هفته و برگه ارجاع غیرفوری تا سه ماه اعتبار دارند و در صورت عدم

برگشت بیمار برای ارائه پسخوراند، تیم سطح اول موظف به پیگیری بیمار برای تعیین تکلیف

وضعیت ارجاع است. بدیهی است در صورت وجود هر گونه استثنا در این زمینه بر اساس دستورالعمل

مربوطه عمل خواهد شد.

ب-۳- پزشکان متخصص می‌بایست کلیه اقدامات تشخیصی درمانی بیماران ارجاع شده را، در

برگه ارجاع بیمار به دقت تکمیل نمایند و دستورهای دارویی، فواصل مراجعه بعدی و اقدامات مورد

نیاز پیگیری توسط پزشک عمومی را ثبت نمایند.

ب-۴- مدت زمان تجدید نسخ داروهای که فقط با تجویز متخصص مشمول پوشش بیمه می‌شوند،

می‌بایست با دز دقیق دارویی در برگه ارجاع درج شود. در این شرایط داروهای تجویز شده توسط

پزشکان خانواده تحت نظارت پزشک متخصص برای مراقبت بیماری‌های مزمن، تحت پوشش بیمه

خواهد بود. (به این منظور لازم است ستاد اجرایی شهرستان اسامی پزشکان خانواده تحت نظارت

پزشکان متخصص را به بیمه‌های مربوطه اعلام نماید.)

ب-۵- ارجاع افقی و مشاوره با سایر متخصصین سطح دوم با پیگیری و مدیریت اولین متخصصی خواهد بود که بیمار به وی ارجاع شده است و نتیجه مشاوره‌ها باید توسط وی به اطلاع سطح اول رسانده شود.

ب-۶- در صورت عدم رعایت استانداردهای راهنماهای بالینی مسوولیت بروز عوارض و مشکلات ناشی از ازمان بیماری به عهده پزشک متخصص خواهد بود. راهنماهای بالینی فقط برای بیماری‌های ادغام یافته کاربرد دارند و سایر بیماری‌ها با نظر پزشکان معالج قابل پیگیری هستند.

ب-۷- در صورت نیاز به بستری بیمار، لازم است علت بستری در خلاصه پرونده بیمار درج شود و خلاصه پرونده با رعایت بندهای ۲ و ۳ به برگه ارجاع ضمیمه و برای اطلاع سطح اول ارسال شود.

ج- ارجاع سطح دوم به سوم: (ارجاع از پزشک متخصص به فوق تخصص)

ج-۱- در صورت نیاز به ویزیت فوق تخصصی، ارجاع بیمار از پزشکان متخصص سطح دوم به سطح سوم انجام می‌شود و ارجاع مستقیم از سطح اول به خدمات فوق تخصصی ممکن نمی‌باشد. در صورتی که بیمار قبلاً از سطح دوم به سطح سوم ارجاع شده باشد و زمان مراجعه مجدد به این سطح در برگه ارجاع مشخص شده باشد، سطح اول می‌تواند مستقیماً بیمار را برای پیگیری درمان به سطح سوم ارجاع دهد و پیگیری وی نیز به عهده سطح اول ارایه خدمات می‌باشد.

ج-۲- در صورت نیاز به مراجعه مجدد بیمار و نوبت‌دهی پزشک فوق تخصص تا قبل از سه ماه، نیازی به مراجعه مجدد بیمار به سطح اول یا دوم نمی‌باشد و پذیرش بیمار با برگه ارجاع قبلی امکان‌پذیر است.

ج-۳- خدمات تشخیصی درمانی سطح سوم تابع قضاوت بالینی پزشک فوق تخصص می‌باشد و راهنماهای بالینی در این خصوص محدودیتی ندارند.

ج-۴- پزشکان فوق تخصص می‌بایست کلیه اقدامات تشخیصی درمانی بیمارانی ارجاع شده را در برگه ارجاع بیمار به دقت تکمیل نمایند و دستورهای دارویی، فواصل مراجعه بعدی و اقدامات مورد نیاز پیگیری توسط پزشک متخصص یا پزشک عمومی را در برگه ارجاع ثبت نمایند.

ج-۵- در صورت نیاز به بستری بیمار، لازم است خلاصه پرونده بیمار با رعایت بندهای ۲ و ۳ به برگه ارجاع ضمیمه شود.

۴. گروه هدف

در سطح اول خدمات مراقبت تمامی افراد جمعیت تحت پوشش در قالب گروه‌های سنی ذیل:

- نوزادان و کودکان
- نوجوانان
- جوانان
- میانسالان
- سالمندان

- مادران باردار و شیرده

می‌باشند و خدمات سلامت باید بر اساس حیطه‌های محیط خانواده، محیط عمومی جامعه و محیط‌های جمعی به گروه‌های هدف ارائه گردد.

۵. خدمات و مراقبت‌ها در سطح اول

خدمات‌ها و مراقبت‌هایی که در سطح یک، برای اعضای تیم سلامت در نظر گرفته شده به شرح زیر است:

- الف- مدیریت سلامت در جمعیت تحت پوشش
- ب- آموزش و ارتقای سلامت
- ج- مراقبت از جامعه تحت پوشش بر اساس گروه‌های هدف تعیین شده و اجرای برنامه‌های سلامت تدوین و ابلاغ شده در نظام ارائه خدمات سلامت
- د- پذیرش موارد ارجاعی و ارائه پس‌خوراند مناسب
- ه- درمان اولیه و تدبیر فوریت‌ها
- و- ارجاع مناسب و به موقع، پیگیری موارد ارجاع شده به سطح بالاتر و دریافت پس‌خوراند از سطح بالاتر و انجام اقدامات مورد نیاز بر اساس پس‌خوراند
- ز- ارزیابی خطر و ظرفیت پاسخ واحدهای ارائه خدمات در مواقع بحران
- ح- ارزیابی امنیت غذایی در جمعیت تحت پوشش و اجرای برنامه‌های توانمندسازی مردم بر اساس ظرفیت‌های محلی
- ط- ثبت و گزارش‌دهی صحیح، دقیق و به هنگام بر اساس فرم‌ها، دستورالعمل‌ها و تکالیف محوله

الف- مدیریت سلامت

- ◀ شناسایی محیط جغرافیایی محل خدمت
- ◀ شناسایی جمعیت تحت پوشش از نظر تعداد نفرات به تفکیک سن و جنس
- ◀ شناسایی معضلات و مشکلات اثرگذار بر سلامت در منطقه
- ◀ شناسایی جمعیت تحت پوشش از نظر مشکلات اثرگذار بر سلامت افراد
- ◀ ثبت داده‌ها و مدیریت اطلاعات سلامت افراد و جمعیت تحت پوشش
- ◀ شناسایی چرخه کار مرکز و فعالیت واحدهای مختلف موجود در مرکز
- ◀ اقدام به حل مسائل بهداشتی از راه همکاری‌های درون‌بخشی و بین‌بخشی
- ◀ تلاش در حل مسائل سلامت جامعه از راه جلب مشارکت‌های مردمی
- ◀ همکاری در اجرای برنامه‌های استانی و کشوری
- ◀ همکاری در برنامه‌های مقابله با اثرات حوادث غیرمترقبه و عضویت در تیم‌های مذکور بر اساس پروتکل‌های کشوری
- ◀ پایش و ارزشیابی خدمات تیم سلامت بر اساس دستورالعمل‌های موجود

ب- آموزش و ارتقای سلامت (پیوست یک)

توانمندسازی مردم و مراجعان فردی و گروهی برای خودمراقبتی

- مرحله ۱: ارزیابی نیازهای خودمراقبتی مراجع
- مرحله ۲: بررسی انگیزه یادگیری مراجع
- مرحله ۳: طراحی برنامه توانمندسازی مراجع برای خودمراقبتی
- مرحله ۴: اجرای برنامه
- مرحله ۵: ارزیابی نتایج
- مرحله ۶: اصلاح برنامه

برنامه ریزی عملیاتی مشارکتی برای ارتقای سلامت جمعیت مورد نظر در مراکز آموزشی، مراکز

کار، محله، روستا، شهر، استان

- مرحله ۱: پیش‌برنامه‌ریزی
- مرحله ۲: ارزیابی وضعیت موجود
- مرحله ۳: تعیین هدف کلی، گروه هدف و اهداف اختصاصی
- مرحله ۴: تعیین راهکارها، فعالیت‌ها و منابع اختصاصی
- مرحله ۵: توسعه شاخص‌ها
- مرحله ۶: مروری بر برنامه عملیاتی طراحی شده اختصاصی
- مرحله ۷: اجرای برنامه
- مرحله ۸: ارزیابی نتایج/ تاثیر برنامه اختصاصی

برقراری ارتباط استراتژیک برای ارتقای سلامت

- گام اول: تحلیل وضعیت موجود
- گام دوم: دسته بندی مخاطبین
- گام سوم: اهداف اختصاصی تغییر رفتار
- گام چهارم: تعیین استراتژی مناسب
- گام پنجم: طراحی پیام
- گام ششم: کانال‌ها و رسانه‌های ارتباطی
- گام هفتم: تدابیر مدیریتی
- گام هشتم: طرح ارزیابی

ج- مراقبت از جامعه تحت پوشش

با اجرای برنامه‌های سلامت تدوین و ابلاغ شده در نظام ارائه خدمات سلامت توسط تیم سلامت بر اساس منابع اعلام و ابلاغ شده

(ذکر این نکته ضروری است که تقسیم‌بندی سنی افراد در این مجموعه صرفاً بر اساس عملکرد ساختاری است و ضروری است به نحو مناسب مورد بازنگری و اصلاح قرار گیرد)

مراقبت‌های ادغام یافته سلامت کودکان (بیوست ۲)

- با تأکید بر پیشگیری از بیماریها و مخاطرات شایع دوران نوزادی و کودکی با توجه به اولویتهای آموزش صحیح به والدین، تشخیص و درمان صحیح و به موقع، پیشگیری از بروز عوارض و ناتوانیهای احتمالی، درمان عوارض ایجاد شده، بر اساس دستورالعمل‌ها و راهنماهای بالینی، ارجاع به موقع به سطوح بالاتر و پیگیری پس‌خوراند ارجاع.
- در هر بار مراجعه جهت انجام مراقبت‌های جاری انجام ارزیابی (به شرح زیر)، انجام توصیه‌ها و اقدامات لازم
- مراقبت نوزادان (در دوره های سنی ۳-۵ روز، ۱۴-۱۵ روز، ۳۰-۴۵ روز)
 - غربالگری هیپوتیروئیدی نوزادی، فنیل‌کتونوریا، شنوایی
 - ارزیابی از نظر توانایی شیرخوردن، مشاهده تنفس تند، باز و بسته شدن سریع (پرش) پره‌های بینی، تو کشیده شدن قفسه سینه و ناله کردن
 - ارزیابی از نظر حال عمومی (کاهش سطح هوشیاری، بی‌قراری و تحریک پذیری، تحرک کمتر از معمول و بیحالی، برآمدگی ملاحظ، درجه حرارت بالا یا پایین، رنگ پریدگی شدید، سیانوز، زردی)
- مراقبت‌های از کودکان سالم (در دوره های سنی ۲ ماهگی، ۴ ماهگی، ۶ ماهگی، ۹ ماهگی، ۱۲ ماهگی، ۱۵ ماهگی، ۱۸ ماهگی، ۲ سالگی، ۳ سالگی، ۴ سالگی، ۵ سالگی)
 - ارزیابی و کنترل کودک از نظر وضعیت عمومی (توانایی شیرخوردن، تنفس، علائم حیاتی، رفلکسها و...)
 - ارزیابی و کنترل کودک از نظر زردی (زیر ۲ ماه)
 - ارزیابی و مراقبت کودک از نظر وضعیت وزن، قد، دور سر (پایش رشد)
 - ارزیابی و مراقبت کودک از نظر وضعیت تغذیه و مصرف مکمل‌ها
 - ارزیابی و مراقبت کودک از نظر وضعیت بینایی
 - ارزیابی و مراقبت کودک از نظر وضعیت تکامل
- تکامل جسمی (gross & fine motor development)
- تکامل عاطفی (emotional development)
- تکامل گویش (language development)
- تکامل ذهنی (mental development)
- تکامل اجتماعی (social development)
- مراقبت‌های تکاملی ابتدای کودکی
- ارزیابی و مراقبت کودک از نظر وضعیت واکسیناسیون و مصرف مکمل‌های دارویی

- ارزیابی و مراقبت کودک از نظر وضعیت سلامت دهان و دندان
- پیشگیری از استئوپروز
- پیشگیری از فشارخون بالا
- پیشگیری و کنترل اضافه وزن و چاقی
- پیشگیری از هیپرلیپیدمی
- پیشگیری از دیابت
- پیشگیری از آنمی
- ترویج شیوه زندگی سالم با تاکید بر جنبه‌های تغذیه، فعالیت بدنی، استرس و دخانیات
- توانمندسازی در خصوص پیشگیری از حوادث
- و سایر مواردی که از طرف وزارت بهداشت ابلاغ می‌گردد
- انجام مراقبتهای درمانی برای کودکان بیمار با رعایت استانداردهای ارائه شده در برنامه مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال (مانا)
 - بررسی عوامل و نشانه‌های خطر
 - خواب آلودگی (کاهش سطح هوشیاری)، توانایی شیر خوردن، تشنج، استفراغ مکرر
 - ارزیابی و تشخیص افتراقی سرفه و یا تنفس مشکل همراه با و بدون ویز
 - ارزیابی و تشخیص افتراقی تب با و بدون علائم موضعی
 - ارزیابی و تشخیص افتراقی اسهال و علائم کم آبی
 - ارزیابی و تشخیص افتراقی مشکلات تغذیه‌ای و مراقبت از کودکان مبتلا به سوءتغذیه و پیگیری موارد ارجاع شده
 - ارزیابی و کنترل مصرف مکمل‌ها
 - پیگیری کودک بیمار و مشاوره با مادر
 - و سایر مواردی که از طرف وزارت بهداشت ابلاغ می‌گردد

مراقبتهای ادغام یافته سلامت نوجوانان (گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال) (پیوست ۳)

- در سنین ۶ سالگی، ۸ سالگی، ۱۰ سال، ۱۲ سال، ۱۵ سال، ۱۸ سال و با تأکید بر پیشگیری از بیماریها و مخاطرات شایع دوران نوجوانی با توجه به اولویتهای و آموزش صحیح به فرد و والدین، تشخیص و درمان صحیح و به موقع بیماریها و اختلالات ایجاد شده، پیشگیری از بروز عوارض و ناتوانیهای احتمالی، درمان عوارض ایجاد شده، بر اساس دستورالعمل‌ها و راهنماهای بالینی، ارجاع به موقع به سطوح بالاتر و پیگیری پس‌خوراند ارجاع:
 - مشارکت در انجام سنجش سلامت دانش‌آموزان در بدو ورود به مدرسه، سال اول راهنمایی و سال اول دبیرستان

- ارزیابی و مدیریت عوامل خطر فردی (اعم از ریسک فاکتورهای تغذیه‌ای بیماری‌های غیرواگیر و اقدام در جهت پیشگیری و کنترل آنها)
- آموزش فعالیت فیزیکی و تحرک بدنی
- آموزش تغذیه مناسب و فرهنگ‌سازی مصرف شیر در قالب برنامه شیرمدرسه
- آموزش پیشگیری از سوء مصرف مواد
- آموزش پیشگیری از رفتارهای پرخطر
- آموزش پیشگیری از استعمال دخانیات
- پیشگیری و مراقبت فرد از نظر سوء‌تغذیه (چاقی، اضافه وزن، لاغری و کوتاه قدی)
- پیشگیری از فشارخون بالا
- پیشگیری از هیپرلیپیدمی
- پیشگیری و کنترل کمبود ویتامین D و اجرای برنامه مکمل یاری ویتامین D با دوز ۵۰ هزار واحد بر اساس دستور عمل موجود
- پیشگیری و کنترل کمبود آهن و کم خونی ناشی از آن و اجرای برنامه مکمل یاری هفتگی آهن بر اساس دستور عمل موجود
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات بینایی
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات شنوایی
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات روانی
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات رفتاری
- پیشگیری، تشخیص و درمان عفونتهای پوستی
- پیشگیری، تشخیص و درمان آسم، آلرژی و سینوزیت
- پیشگیری، تشخیص و درمان آسیبها و صدمات
- پیشگیری، تشخیص و درمان سل
- کنترل و انجام واکسیناسیون توأم ۱۶-۱۴ سالگی
- ارزیابی و مراقبت از نظر وضعیت سلامت دهان و دندان
- سلامت بلوغ
- پیشگیری از استئوپروز
- خدمات باروری سالم
- انجام مشاوره و ارائه خدمت قبل از ازدواج: زنان و مردان در سنین باروری (۱۰-۴۹ سال)
- انجام مشاوره و ارائه خدمت حین ازدواج: زنان همسر دار در سنین باروری (۱۰-۴۹ سال) و مردانی که همسر آنها در این سنین هستند

- انجام مشاوره و ارائه خدمت بعد از ازدواج: زنان همسر دار در سنین باروری (۱۰-۴۹ سال) و مردانی که همسر آنها در این سنین هستند
- سایر مواردی که از طرف وزارت بهداشت ابلاغ می‌گردد

مراقبت‌های ادغام یافته سلامت جوانان (گروه سنی ۱۹ تا ۲۹ سال) (پیوست ۴)

- این مراقبت‌ها با تأکید بر پیشگیری از بیماری‌ها و مخاطرات شایع دوران جوانی با توجه به اولویت‌ها و آموزش صحیح به فرد و والدین، تشخیص و درمان صحیح و به موقع بیماری‌ها و اختلالات ایجاد شده، پیشگیری از بروز عوارض و ناتوانی‌های احتمالی، درمان عوارض ایجاد شده، بر اساس دستورالعمل‌ها و راهنماهای بالینی، ارجاع به موقع به سطوح بالاتر و پیگیری پس‌خوراند ارجاع:
 - ارزیابی و مدیریت عوامل خطر فردی (اعم از ریسک فاکتورهای تغذیه‌ای بیماری‌های غیرواگیر و اقدام در جهت پیشگیری و کنترل آنها)
 - آموزش فعالیت فیزیکی و تحرک بدنی
 - آموزش تغذیه مناسب
 - آموزش پیشگیری از سوء مصرف مواد
 - آموزش پیشگیری از رفتارهای پرخطر
 - آموزش پیشگیری از استعمال دخانیات
 - پیشگیری و مراقبت فرد از نظر سوءتغذیه (چاقی، اضافه وزن، لاغری و کوتاه قدی)
 - پیشگیری از فشارخون بالا
 - پیشگیری از هیپرلیپیدمی
 - پیشگیری و کنترل کمبود ویتامین D و اجرای برنامه مکمل یاری ویتامین D با دوز ۵۰ هزار واحد بر اساس دستور عمل موجود
 - پیشگیری و کنترل کمبود آهن و کم خونی ناشی از آن و اجرای برنامه مکمل یاری هفتگی آهن بر اساس دستور عمل موجود
 - پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات بینایی
 - پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات روانی
 - پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات رفتاری
 - پیشگیری، تشخیص و درمان عفونتهای پوستی
 - پیشگیری، تشخیص و درمان آسم، آلرژی و سینوزیت
 - پیشگیری، تشخیص و درمان آسیبها و صدمات
 - پیشگیری، تشخیص و درمان سل
 - بررسی وضعیت واکسیناسیون و ارجاع در صورت لزوم
 - ارزیابی و مراقبت از نظر وضعیت سلامت دهان و دندان

- آموزش ازدواج مناسب در جوانان
- آموزش خودمراقبتی
- پیشگیری از استئوپروز
- خدمات باروری سالم
- انجام مشاوره و ارائه خدمت قبل از ازدواج: زنان و مردان در سنین باروری (۱۰-۴۹ سال)
- انجام مشاوره و ارائه خدمت حین ازدواج: زنان همسر دار در سنین باروری (۱۰-۴۹ سال) و مردانی که همسر آنها در این سنین هستند
- انجام مشاوره و ارائه خدمت بعد از ازدواج: زنان همسر دار در سنین باروری (۱۰-۴۹ سال) و مردانی که همسر آنها در این سنین هستند
- و سایر مواردی که از طرف وزارت بهداشت ابلاغ می‌گردد

مراقبتهای ادغام یافته سلامت میانسالان (گروه سنی ۳۰ تا ۵۹ سال) (پیوست ۵)

- با تأکید بر پیشگیری از بیماریها و مخاطرات شایع دوران میانسالی با توجه به اولویتهای آموزش صحیح به فرد و خانواده و جامعه، تشخیص و درمان صحیح و به موقع بیماریها و اختلالات ایجاد شده، پیشگیری از بروز عوارض و ناتوانیهای احتمالی، درمان عوارض ایجاد شده، بر اساس دستورالعملها و راهنماهای بالینی، ارجاع به موقع به سطوح بالاتر و پیگیری پس‌خوراند ارجاع.
 - ارزیابی و مدیریت عوامل خطر فردی
 - بررسی وضعیت واکسیناسیون و ارجاع در صورت لزوم
 - ارزیابی و مدیریت عوامل خطر فردی (اعم از ریسک فاکتورهای تغذیه‌ای بیماری‌های غیرواگیر و اقدام در جهت پیشگیری و کنترل آنها)
 - پیشگیری، تشخیص و درمان اضافه وزن و چاقی
 - پیشگیری، تشخیص و درمان دیس لیپیدمی
 - آموزش پیشگیری و کنترل استعمال دخانیات
 - آموزش اصول تغذیه صحیح
 - آموزش اصول فعالیت فیزیکی مناسب
 - آموزش پیشگیری از رفتارهای پرخطر
 - پیشگیری، تشخیص و درمان فشار خون
 - پیشگیری، تشخیص و درمان دیابت
 - پیشگیری و کنترل کم خونی فقر آهن
 - مکمل یاری ویتامین D براساس دستور عمل
 - ارزیابی وضعیت سلامت روان

- پیشگیری، تشخیص و درمان افسردگی
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات دوقطبی
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات اضطرابی
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات رفتاری
- پیشگیری، تشخیص و درمان آسم و COPD
- پیشگیری، تشخیص و درمان استئوپروز
- ارزیابی مواجهات شغلی
- پیشگیری و درمان از بیماری های دستگاه تناسلی و ادراری
- آموزش معاینه پستان
- ارائه خدمات باروری سالم
- انجام مشاوره و ارائه خدمت قبل از ازدواج: زنان و مردان در سنین باروری (۱۰-۴۹ سال)
- انجام مشاوره و ارائه خدمت حین ازدواج: زنان همسر دار در سنین باروری (۱۰-۴۹ سال) و مردانی که همسر آنها در این سنین هستند
- انجام مشاوره و ارائه خدمت بعد از ازدواج: زنان همسر دار در سنین باروری (۱۰-۴۹ سال) و مردانی که همسر آنها در این سنین هستند
- ... منوپوز (چگونگی برخورد با تغییرات فیزیولوژیک منوپوز)
- و سایر مواردی که از طرف وزارت بهداشت ابلاغ می گردد

مراقبتهای ادغام یافته سلامت سالمندان (گروه سنی ۶۰ سال و بالاتر) (پیوست ۶)

- با تأکید بر پیشگیری از بیماریها و مخاطرات شایع دوران سالمندی با توجه به اولویتهای آموزش صحیح به فرد و خانواده و جامعه، تشخیص و درمان صحیح و به موقع بیماریها و اختلالات ایجاد شده، پیشگیری از بروز عوارض و ناتوانیهای احتمالی، درمان عوارض ایجاد شده، بر اساس دستورالعملها و راهنماهای بالینی، ارجاع به موقع به سطوح بالاتر و پیگیری پس خوراند ارجاع.
- ارزیابی و مدیریت عوامل خطر فردی
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات تغذیه ای، سوء تغذیه، (لاغری، اضافه وزن و چاقی)
- ارزیابی و مراقبت از نظر وضعیت سلامت دهان و دندان
- پیشگیری، تشخیص و درمان دیس لیپیدمی
- آموزش پیشگیری و کنترل استعمال دخانیات
- آموزش اصول تغذیه صحیح
- آموزش اصول فعالیت فیزیکی مناسب

- آموزش پیشگیری از رفتارهای پرخطر
- پیشگیری، تشخیص و درمان آنژین صدری و سکتة های قلبی و مغزی
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات ناشی از فشارخون بالا
- پیشگیری و کنترل کم خونی فقر آهن
- مکمل یاری ویتامین D براساس دستور عمل
- پیشگیری، تشخیص و درمان دیابت
- پیشگیری، تشخیص و درمان سقوط و عدم تعادل
- پیشگیری، تشخیص و درمان افسردگی
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات اضطرابی
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات خواب
- پیشگیری، تشخیص و درمان پوکی استخوان
- پیشگیری، تشخیص و درمان سل
- پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات بینایی و شنوایی
- تشخیص و درمان آسم و COPD
- و سایر مواردی که از طرف وزارت بهداشت ابلاغ می‌گردد

مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران باردار (پیوست ۷)

مراقبت دوران بارداری و پس از زایمان نقش بسیار مهمی در تشخیص زودرس و درمان به موقع و موثر عوارض بارداری و پس از زایمان دارد. در این مراقبت ها با بررسی وضعیت سلامت مادر و جنین، تعیین سن حاملگی و انجام معاینات بالینی و آزمایشات لازم و تشخیص زود هنگام نشانه‌های خطر و ... مسائلی مثل فشارخون بالا، کم خونی، دیابت، بیماری‌های عفونی، ناسازگاری‌های خونی بین مادر و جنین، وزن‌گیری نامناسب و ... کشف می‌شود که برخورد درست با هر یک از این موارد منجر به یک بارداری با حداقل عوارض می‌گردد.

- مراقبت و مشاوره پیش از بارداری
- مراقبت دوران بارداری شامل
 - انجام ارزیابی‌های معمول، بررسی از نظر وجود علائم خطر، معاینه چشم، دندان، پوست و ...
 - اندازه‌گیری قد، وزن، علائم حیاتی، ارتفاع رحم، شنیدن صدای قلب جنین، لمس حرکت جنین
 - آموزش و مشاوره تغذیه برای مادران دیابتیک، بیماری‌های قلبی عروقی، کلیوی، فشار خون و بیماری‌های خاص ...
 - شناسایی، آموزش و مشاوره تغذیه برای مادرانی که BMI قبل از بارداری یا سه ماهه اول بارداری زیر ۱۸/۵ یا بیشتر از ۲۵ دارند
 - شناسایی، آموزش و مشاوره تغذیه برای مادران مبتلا به کمبود آهن و کم خونی ناشی از آن

- تجویز مکمل‌های دارویی (اسید فولیک، آهن، مولتی ویتامین)
- آموزش (بهداشت فردی و روان و جنسی، بهداشت دهان و دندان، عدم مصرف دارو و مواد مخدر، عدم کشیدن سیگار و دخانیات، عدم مصرف الکل، تغذیه و مکمل‌های دارویی، شکایت شایع، علائم خطر، فواید و آمادگی و محل مناسب زایمان طبیعی، شیردهی، مراقبت از نوزاد، علائم خطر نوزاد)
- شناسایی مادر در معرض خطر
- ترسیم جدول وزن‌گیری در دفترچه مراقبت مادر و پرونده مادر باردار
- ایمن‌سازی با واکسن توأم در صورت نیاز طبق دستورالعمل کشوری
- درخواست و ارجاع برای انجام آزمایش معمول
- درخواست و ارجاع برای انجام سونوگرافی معمول در دو نوبت
- مشاوره باروری سالم در هفته ۳۵ تا ۳۷ بارداری
- تجویز و تزریق رگام در مادر اره‌اش منفی با همسر اره‌اش مثبت
- تشخیص مادر عارضه دار، ارجاع به سطوح بالاتر و پیگیری (در صورت نیاز)
- ارجاع و معرفی مادر برای شرکت در کلاس‌های آمادگی برای زایمان
- پیگیری و دریافت پسخوراند (در صورت نیاز)
- ارایه آموزش‌های فردی یا گروهی
- زایمان و مراقبت بلافاصله پس از زایمان (۶ ساعت اول پس از زایمان) در منزل
- زایمان و مراقبت بلافاصله پس از زایمان (۶ ساعت اول پس از زایمان) در واحد تسهیلات زایمانی
- مراقبت پس از زایمان (تا ۶ هفته پس از زایمان) - شامل:
 - تشکیل پرونده و گرفتن شرح حال
 - انجام معاینه بالینی (علائم حیاتی، معاینه فیزیکی)
 - ارایه مراقبت ویژه مادر عارضه دار در ملاقات‌های معمول و یا ملاقات‌های ویژه
 - شناسایی مادر نیازمند خدمات تخصصی، ارجاع به متخصص مربوط و پیگیری دریافت پسخوراند از متخصص طی ملاقات‌های معمول و یا ملاقات‌های ویژه
 - بررسی پسخوراند پزشک متخصص
 - درخواست خدمات پاراکلینیک در موارد مراقبت معمول و ویژه، بررسی نتایج و ارایه دستورات لازم
 - در صورت غیرطبیعی بودن نتایج
 - ارایه آموزش‌ها و توصیه‌های لازم
 - تجویز داروهای مورد نیاز
 - انجام پاپ اسمیر در صورت نیاز و بررسی نتیجه پاپ اسمیر طبق دستورالعمل
 - ثبت خدمات و تعیین تاریخ مراجعات

مراقبت و درمان بیماری‌های واگیر اولویت‌دار و شایع در منطقه (پیوست ۸)

آموزش افراد جامعه برای شناخت بیماری و راههای پیشگیری از ابتلا به آن، شناخت موارد مشکوک، انجام اقدامات مناسب جهت تشخیص به موقع و انجام اقدامات ضروری بر اساس دستورالعمل‌های موجود، ارجاع موارد مورد نیاز به ارجاع و پیگیری نتیجه ارجاع

- هاری
- تب خونریزی دهنده ویروسی کنگو کریمه (CCHF)
- سالک (لیشمانیوز جلدی)
- تب مالت
- مالاریا
- هیپاتیت
- مننژیت
- سرخک
- سرخجه و سندرم سرخجه مادرزادی
- فلج اطفال
- آنفلوانزا
- دیفتری
- سیاه سرفه
- ایدز
- وبا
- تیفوئید
- اسهال خونی
- بوتولیسم
- سل

استفاده از راهنمای بالینی و استانداردهای ارائه خدمات

- در ارائه خدمات مورد نیاز مراجعین استفاده از راهنماهای بالینی و استانداردهای ارائه خدمات الزامی است.

سلامت محیط و کار

- مدیریت سلامت محیط جامعه
 - آب آشامیدنی سالم
 - آلودگی هوا
 - اقدامات اضطراری در بلایای طبیعی
 - بهداشت پرتوها

- جمع آوری و دفع فاضلاب
- کنترل ناقلین بیماریها
- دفع صحیح پسماندها
- مواد شیمیایی و سموم
- سلامت محیط خانوار
 - ایمنی غذا (بهداشت مواد غذایی، سیستم پخت و پز مناسب)
 - ایمنی منزل
 - محیط فیزیکی مسکن
- سلامت محیطهای جمعی
 - سلامت محیطهای زندگی جمعی (پادگان، پرورشگاه، خوابگاه، زندان، سرای سالمندان)
 - سلامت محیطهای بهداشتی درمانی (بیمارستان، کلینیک تخصصی، کلینیکهای دامپزشکی، مراکز بهداشتی درمانی، مراکز پرتوشناسی، مطب)
 - سلامت محیطهای آرایشی و بهداشتی
 - سلامت محیط های تهیه، توزیع، نگهداری و فروش مواد غذایی
 - سلامت و بهبود کیفیت تغذیه‌ای در مراکز جمعی و اماکن عمومی تهیه، توزیع و عرضه غذا (پادگان و سربازخانه‌ها، پرورشگاه، خوابگاه، زندان، سرای سالمندان، مهد کودک، مدارس شبانه‌روزی)
 - سلامت محیطهای آموزشی
 - سلامت محیطهای فرهنگی و تفریحی
- سلامت محیط کار
 - ارائه خدمات به شاغلین در محیط کار بر اساس دستورالعمل‌ها و برنامه‌های ابلاغ شده

د- پذیرش موارد ارجاعی و ارائه پس‌خوراند مناسب

- ارجاع بین اعضای تیم سلامت بر اساس استانداردهای تعریف شده خدمات صورت گرفته و دریافت ارجاع، انجام اقدامات مناسب و ارائه خدمات به موارد ارجاعی، ارائه پس‌خوراند و پیگیری این موارد بر اساس استاندارد تعیین شده الزامی است.

ه- درمان اولیه و تدبیر فوریت‌ها

(در مواردی که راهنمای عملکرد بالینی تدوین شده ارائه خدمات بر اساس راهنما و در مواردی که راهنمای بالینی تهیه و ابلاغ نشده است، ملاک تشخیص و درمان و نیاز به ارجاع، نظر پزشک خانواده است.)

◀ ویزیت

- مصاحبه با بیمار و گرفتن شرح حال
- معاینه (جسمی_روانی)
- ارزیابی علائم و نشانه‌ها و طراحی مسیر تشخیص
- تدوین و اجرای برنامه مداخله‌ای و درمانی
- تعیین برنامه مراقبت و پیگیری
- ثبت کلیه داده‌ها در پرونده فرد

◀ انجام خدمات پرستاری نظیر تزریقات، پانسمان، وصل سرم و ...

◀ اقدامات و مداخلات ساده جراحی و بالینی: شامل خدماتی (غیر اورژانس) است که حسب مهارت و تمایل پزشک به شرح زیر انجام می‌شود.

- ختنه
- کشیدن ناخن
- برداشتن خال و لیپوم و زگیل (در موارد غیر زیبایی)
- نمونه برداری از پوست و مخاط
- کاتتریزاسیون ادراری
- آتل بندی شکستگی‌ها
- شستشوی گوش
- خارج کردن جسم خارجی از گوش، بینی و حلق
- کار گذاشتن لوله معده و رکتوم

◀ فوریت‌ها

- انجام احیاء قلبی ریوی
- لوله گذاری تراشه
- اقدامات اولیه در مسمومیت‌ها
- اقدامات اولیه در اورژانس‌های تنفسی
- اقدامات اولیه در بیماران مصدوم
- اقدامات اولیه در بیماران اورژانسی و هماهنگی برای انتقال مجروح به سطوح بالاتر برای ادامه درمان
- بخیه و دبریدمان زخم‌ها

و- ارجاع مناسب و به موقع، پیگیری موارد ارجاع شده به سطح بالاتر و دریافت پس خوراند از سطح بالاتر و انجام اقدامات مورد نیاز بر اساس پس خوراند

- ◀ ارجاع مراجعان نیازمند به خدمات تکمیلی به سطوح بالاتر
- ◀ پی گیری بیماران و خدمات مورد نیاز مراجعان
- ◀ پیگیری دریافت بازخورد از سطوح پذیرنده ارجاع
- ◀ تنظیم و ارائه گزارش های مورد نیاز
- ◀ تبادل اطلاعات یا هماهنگی برای فرستادن پرونده‌ی فرد یا افراد تحت پوشش به یکی دیگر از پزشکان خانواده

ز- ارزیابی خطر و ظرفیت پاسخ واحدهای ارائه خدمات در مواقع بحران و مشارکت در نظام مراقبت بلایا

- ◀ شناسایی مخاطرات تهدید کننده مرکز
- ◀ ارزیابی آمادگی عملکردی مرکز
- ◀ ارزیابی خطر غیرسازه ای مرکز
- ◀ ارزیابی خطر سازه ای
- ◀ ثبت داده ها منتج از ارزیابی ایمنی مرکز در نرم افزار مربوطه
- ◀ استخراج زیج بلایا و نصب آن در بورد مرکز
- ◀ انجام اقدامات کاهش آسیب پذیری غیرسازه ای
- ◀ ارتقاء آمادگی عملکردی مرکز
- ◀ انجام ارزیابی های فوق به صورت سالانه
- ◀ ارسال گزارش ارزیابی خطر به سطح بالاتر
- ◀ تهیه و ارائه گزارش فوری بلافاصله و در فاصله ۱۵ روز پس از وقوع مخاطره به سطح بالاتر و تکمیل فرم گزارش فصلی حداکثر تا روز دهم ماه اول هر فصل و ارسال به سطح بالاتر

ح- ارزیابی امنیت غذایی در جمعیت تحت پوشش و اجرای برنامه های توانمندسازی مردم بر اساس ظرفیت های محلی

- ◀ تکمیل پرسشنامه امنیت غذایی برای جمعیت تحت پوشش به تفکیک گروه های آسیب پذیر (کودکان، مادران باردار، سالمندان)
- ◀ شناسایی موارد تهدید کننده امنیت غذایی منطقه با همکاری مشاورین تغذیه منطقه در ارزیابی دسترسی محلی به مواد غذایی اساسی
- ◀ فرهنگ سازی در استفاده بهینه از غذاهای محلی و استفاده بهینه از ظرفیت های محلی
- ◀ شناسایی بیماری های شایع (منتقله از آب و غذا) منطقه بر اساس گزارش واحد بیماریها
- ◀ همکاری در پیشگیری و کنترل بیماری های شایع منتقله از آب و غذا

- ◀ همکاری در ایجاد امنیت غذایی در جامعه در ابعاد مختلف با همکاری سایر بخش های توسعه
- ◀ آموزش و ارتقاء فرهنگ تغذیه ای جامعه
- ◀ پیشگیری از بروز موارد جدید سوءتغذیه با پیگیری موارد در معرض سوء تغذیه
- ◀ کنترل سوءتغذیه در منطقه با ارائه توصیه های تغذیه و سپس ارجاع به پزشک و مشاور تغذیه با رعایت سلسله مراتب ارجاع
- ◀ همکاری در ارزیابی اولیه، غربالگری و تعیین مشکلات گوناگون تغذیه ای جامعه تحت پوشش
- ◀ شناسایی گروه های آسیب پذیر منطقه برای ارائه خدمات تغذیه ای-بهداشتی پیشگیرانه
- ◀ پیگیری تامین ریزمغذی های مورد نیاز جامعه و توزیع مکمل ها برای گروه های هدف
- ◀ پیشنهاد و طراحی برخی مداخلات مناسب بهداشتی - تغذیه ای برای ایجاد امنیت غذایی در جامعه نا امن و یا در معرض ناامنی غذایی با مشورت کارشناس تغذیه و همکاری سایر بخش های توسعه
- ◀ پایش و ارزشیابی اجرای مداخلات بهداشتی - تغذیه ای

ط- ثبت و گزارش دهی صحیح، دقیق و به هنگام بر اساس فرم ها، دستورالعمل ها و تکالیف محوله

اعضای تیم سلامت موظف هستند بر اساس دستورالعمل های ابلاغی، پس از ارائه خدمت به مراجعین، نسبت به تکمیل فرم های مربوطه (پرونده فرد/ خانوار) و فرم های گزارش دهی و نیز ارائه گزارش های دوره ای (ماهانه، فصلی یا شش ماهه بر اساس دستورالعمل) اقدام نمایند.

پیوست‌ها

پیوست یک: شرح وظایف کارشناس مراقب سلامت خانواده در زمینه آموزش و ارتقای سلامت

منابع	شرح خدمت	زیر مجموعه خدمت	عنوان خدمت	ردیف
<p>بسته خدمت خودمراقبتی</p>	<p>- توزیع راهنمای ملی خودمراقبتی خانواده در بین تمام خانوارهای تحت پوشش (خودآموزی برای توانمندسازی مردم در رعایت سبک زندگی سالم و مدیریت ناخوشی های جزئی شامل ابزارهای خودارزیابی، برنامه ریزی فردی برای تغییر رفتار، اجرای برنامه و ارزیابی مجدد وضعیت سلامت به علاوه معرفی منابع معتبر اطلاعاتی، حمایتی و خدماتی مناسب در منطقه مربوطه و راهنمای حقوق بهداشتی و نحوه پیگیری آن).</p> <p>- آموزش استفاده از راهنمای ملی خودمراقبتی خانواده به خانوارهای تحت پوشش: حداقل تربیت یک سفیر سلامت در هر خانوار</p> <p>✓ سفیر سلامت حداقل ۸ کلاس سواد خواندن و نوشتن دارد- در محل آموزش، محل کار، مرکز بهداشتی درمانی یا مسجد محل به صورت حضوری یا از طریق پورتال ملی خودمراقبتی به صورت آنلاین، یک دوره آموزشی ۸ ساعته را برای آشنایی با نحوه استفاده از راهنمای ملی خودمراقبتی خانواده برای مراقبت از سلامت خود و اعضای خانواده را طی می کند.</p> <p>✓ تربیت سفیران افتخاری سلامت در میان اقوام یا همسایگان خانواده های بی سواد یا سالمند بدون سرپرست</p> <p>✓ تربیت رابطان سلامت برای حمایت از خانواده هایی که به هر دلیلی تحت پوشش سفیران سلامت یا سفیران افتخاری هم نیستند.</p> <p>- برگزاری جلسه های آموزشی و مشاوره فردی و گروهی در خصوص خودمراقبتی برای جمعیت تحت پوشش (سالم یا بیمار)</p> <p>- کمک به تشکیل گروه های خودیار و همیار محلی حامی سلامت و حمایت طلبی برای توسعه فعالیت آنها برای جمعیت تحت پوشش (سالم یا بیمار)</p> <p>- ثبت کلیه اقدامات انجام شده برای فرد یا جمعیت تحت پوشش در پرونده سلامت به صورت محرمانه (کتبی یا الکترونیک)</p> <p>- ثبت منظم آمار و اطلاعات شاخص های مربوطه و تهیه گزارش های تحلیلی از عملکرد فعالیت های آموزش و ارتقای سلامت مرکز و پیشنهاد مداخلات بهبود، متناسب با مخاطب عام و مدیران در بازه های زمانی خواسته شده.</p> <p>- بررسی نتایج خودارزیابی مراجع (سالم یا بیمار)، تعیین رفتارهای نیازمند تغییر وی و بازخورد به پزشک خانواده.</p> <p>- تسهیل تدوین برنامه خودمراقبتی فردی یا مشارکت مراجع (سالم یا بیمار) و امضاء و تبادل تعهدنامه مربوطه.</p> <p>- ارائه خدمات آموزش و مشاوره فردی و خانوادگی یا گروهی برای بهبود سلامت مراجع (سالم یا بیمار) بر پایه بسته خدمت استاندارد تعریف شده در جهت تقویت خودکارآمدی و مسوولیت پذیری مراجع (سالم یا بیمار) برای خودمراقبتی.</p> <p>- ترغیب، تسهیل و هدایت مراجع (سالم یا بیمار) به عضویت در گروه های حمایتی (خودیار/همیار) مربوطه برای کسب خدمات آموزشی و حمایتی خودمراقبتی.</p> <p>- هدایت مراجع (سالم یا بیمار) برای دریافت (کسب) اطلاعات مبتنی بر شواهد در خصوص خودمراقبتی از راهنمای ملی خودمراقبتی خانواده یا بسته های استاندارد آموزش بیمار برای خودمراقبتی و یا سایر منابع اطلاعاتی معتبر و گروه های مرجع و خودیار.</p> <p>- کمک به مراجع (سالم یا بیمار) پس از رفع مشکل یا بهبود بیماری برای خودارزیابی مجدد</p>	<p>۱. توانمندسازی مردم و مراجعان فردی و گروهی برای خودمراقبتی</p>	<p>آموزش و ارتقای سلامت</p>	

	<p>وضعیت سلامت خویش و تکمیل پرونده خودمراقبتی. - جلب حمایت خانواده، گروه های همسان، گروه های خودیار، شوراهای برای مراجع(سالم یا بیمار) و سازمان های تحصیل و کار در صورت نیاز. - ثبت کلیه اقدامات انجام شده برای فرد یا جمعیت تحت پوشش در پرونده سلامت به صورت محرمانه(کتبی یا الکترونیک).</p>			
<p>بسته خدمت خودمراقبتی</p>	<p>- نیازسنجی، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی مشارکتی ارتباطات برای سلامت به منظور آموزش سلامت همگانی، آموزش سبک زندگی سالم، آموزش خودمراقبتی و آموزش بیمار از طریق رسانه های ارتباط جمعی، رسانه های محلی و رسانه های کوچک</p>	<p>۲. برقراری ارتباط استراتژیک برای سلامت</p>		
<p>بسته خدمت خودمراقبتی</p>	<p>- جلب حمایت، آموزش و توانمندسازی اعضای سازمان های دولتی و غیردولتی، تشکل های مردمی و شوراهای محلی برای برنامه ریزی عملیاتی مشارکتی برنامه های ارتقای سلامت مدرسه، محل کار، سازمان، محله، روستا و شهر - شناسایی امکانات محلی، بسیج و سازماندهی مردم برای اقدامات اجتماعی حامی سلامت</p>	<p>۳. برنامه ریزی عملیاتی مشارکتی برای ارتقای سلامت در مراکز آموزشی، محل های کار و جوامع</p>		

پیوست ۲: مراقبت کودکان زیر ۵ سال

ردیف	نوع خدمت	عنوان خدمت	شرح خدمت	بهبور	کاروان / کارشناس بهداشت محیط	کاروان / کارشناس بهداشت حرفه ای	کاروان / کارشناس پزشکی	منابع
۱	ارزیابی دوره‌ای	- بررسی سوابق بیماری فردی و خانوادگی (فقط مراقبت اول)	شرح حال دوران بارداری و زایمان، شرح حال شیرخوار در اتاق زایمان، شرح حال نوزادی. تاریخچه بیماری کودک و خانواده در ملاقات پیش از بارداری، ملاقاتهای بارداری و دوران شیردهی - سابقه یا ابتلا فعلی مادر به بیماری پستان - مشکلات پستانی مادر - سابقه بیماری مادر (داخلی و جراحی) - مصرف دارو و مدت مصرف توسط مادر - شرایط نوزاد خاص و بیمار (چندقلویی، نارس، کم وزنی، ناهنجاری، شکاف لب و کام، بیماری متابولیکی، دندان نوزادی)	*			*	فرم ثبت کودک، راهنمای بوکت چارت مراقبت کودک سالم و مانا - مراقبت‌های ادغام یافته تغذیه شیرخوار با شیر مادر
	- بررسی عوامل و نشانه های خطر	بررسی توانایی شیرخوردن، تنفس، حال عمومی بررسی قفسه سینه، حال عمومی، شکم، قلب و عروق، اندام‌ها و لگن		*			*	بوکت چارت و راهنمای بوکت چارت مراقبت کودک سالم و مانا - مراقبت‌های ادغام یافته تغذیه شیرخوار با شیر مادر
	- بررسی شیوه زندگی	بررسی شیوه زندگی کودکان زیر ۵ سال		*			*	برنامه کودک سالم و مانا
	- بررسی وضعیت تکاملی کودکان	بررسی تکامل کودکان بر اساس ASQ در ۱۲ ماهگی،		*			*	بوکت چارت و راهنمای بوکت چارت مراقبت کودک سالم و مانا
	- بررسی وضعیت تغذیه	ارزیابی تغذیه با شیر مادر، ارزیابی تغذیه تکمیلی کودک، ارزیابی وضعیت تغذیه کودکان ۵-۲ سال از نظر مشکلات تغذیه‌ای (تعیین ریسک فاکتورهای تغذیه ای بیماری های غیرواگیر)		*			*	بوکت چارت و راهنمای بوکت چارت مراقبت کودک سالم و مانا - مراقبت‌های ادغام یافته تغذیه شیرخوار با شیر مادر
	- بررسی وضعیت سلامت روان	بررسی رابطه متقابل کودک و والدین بررسی مشکلات روحی روانی مادر باردار و شیرده		*	*		*	بوکت چارت و راهنمای بوکت چارت مراقبت کودک سالم و مانا

شرح خدمات سلامت سطح اول

منابع	پزشک	کارخان / کارشناس بهداشت حرفه ای	کارخان / کارشناس بهداشت محیط	کارخان / کارشناس	بهورز	شرح خدمت	عنوان خدمت	نوع خدمت	ردیف
مراقبت‌های ادغام یافته تغذیه شیرخوار با شیر مادر									
بوکلت چارت و راهنمای بوکلت چارت مراقبت کودک سالم و مانا مراقبت‌های ادغام یافته تغذیه شیرخوار با شیرمادر	*			*	*	بررسی مصرف دارو و حساسیت‌های دارویی و مصرف مکمل‌ها	-بررسی سوابق مصرف و حساسیت دارویی و مکمل‌ها		
بوکلت چارت و راهنمای بوکلت چارت مراقبت کودک سالم و مانا مراقبت‌های ادغام یافته تغذیه شیرخوار با شیرمادر	*			*	*	انجام غربالگری هیپوتیروئیدی (۳ تا ۵ روزگی) آنمی، عفونت ادراری، چربی خون (یک بار زیر ۵ سال) - بیماری مادر و شیردهی، بیماری پستان و شیردهی، غربالگری کم شیری در ۳-۵ روزگی	-انجام غربالگری بیماری‌ها		
بوکلت چارت و راهنمای بوکلت چارت مراقبت کودک سالم و مانا مراقبت‌های ادغام یافته تغذیه شیرخوار با شیر مادر	*			*	*	توصیه‌های بهداشت دهان و دندان در سنین ۶، ۱۲ و ۱۸ ماهگی به مادر و بررسی وضعیت دهان و دندان در ویزیت‌ها و ارائه توصیه‌های لازم	-بررسی وضعیت دهان و دندان		
بوکلت چارت و راهنمای بوکلت چارت مراقبت کودک سالم و مانا	*			*	*	بررسی وضعیت واکسیناسیون کودک	-بررسی وضعیت واکسیناسیون		
استانداردهای سلامت محیط مرتبط با کودکان		*	*	*		بررسی سلامت مهد کودک‌ها، پارک‌ها، و سایر محیط‌های مرتبط با کودکان زیر ۵ سال	-بررسی سلامت محیط		
مراقبت‌های ادغام یافته تغذیه شیرخوار با شیر مادر	*			*	*	-سابقه یا ابتلا فعلی مادر به بیماری پستان (غیرقرینه، قوام و ظاهر غیرطبیعی، وجود توده، چرک و خون، سرطان) - سابقه بیماری مادر (داخلی و جراحی) - مشکلات پستانی (نوک و اندازه، شقاق و احتقان و) - مصرف دارو و مدت مصرف توسط مادر -علائم روحی روانی، عدم شیردهی در زایمان قبلی	-بررسی های پیش از بارداری/ دوران بارداری/ پس از زایمان		

شرح خدمات سلامت سطح اول

ردیف	نوع خدمت	عنوان خدمت	شرح خدمت	بهورز	کاردان / کارشناس بهداشت محیط	کاردان / کارشناس بهداشت حرفه ای	کارشناس / کارشناس پزشکی	منابع
			-ارزیابی شیردهی					
		-بررسی های فاصله گذاری/ باروری سالم	- انتخاب روش مناسب پیشگیری از بارداری در شیردهی	*	*		*	- مراقبتهای ادغام یافته تغذیه شیرخوار باشیرمادر(راهنمای پیشگیری از بارداری)
		-بررسی های رشد و نمو اوان کودکی/ رشد و تکامل کودک	ارزیابی کودک از نظر وضعیت وزن، قد و دور سر، رسم منحنی‌های پایش رشد کودک، تفسیر منحنی رشد برای مادر	*	*		*	بوکت چارت و راهنمای بوکت چارت مراقبت کودک سالم و مانا
		-بررسی نمایه توده بدنی و فشارخون	ارزیابی توده بدنی و فشار خون کودک در موارد لازم	*	*		*	
۲	طبقه بندی	-تعیین افراد فاقد مشکل، تعیین افراد در معرض خطر و مشکوک به بیماری		*			*	بوکت چارت و راهنمای بوکت چارت مراقبت کودک سالم و مانا - مراقبتهای ادغام یافته تغذیه شیرخوار باشیرمادر
۳	اقدامات پیشگیری و درمانی	-تجویز مکمل های دارویی و درمان های مورد نیاز براساس مجوزهای مربوطه	-تجویز قطره مولتی‌ویتامین یا A+D و تجویز قطره آهن -داروهای مانا	*	*		*	بوکت چارت و راهنمای بوکت چارت مراقبت کودک سالم و مانا مراقبتهای ادغام یافته تغذیه شیرخوار باشیرمادر
		-ارائه خدمات باروری سالم/ فاصله گذاری	-پیشگیری از بارداری در شیردهی	*	*		*	
		-آموزش و توصیه های لازم	-آموزش و مشاوره تغذیه در دروان شیردهی		*		*	
		-واکسیناسیون در موارد خاص			*		*	
		-ارائه خدمات مورد نیاز برای مراجعه کننده بر اساس پس خوراند دریافتی از سطوح بالاتر	-ارائه خدمات مورد نیاز برای مراجعه کننده بر اساس پس خوراند دریافتی از سطوح بالاتر	*	*	*	*	
۴	مشاوره	-مشاوره فردی و خانوادگی مندرج در بسته های خدمت گروه های هدف	-	*	*	*	*	بوکت چارت و راهنمای بوکت چارت مراقبت کودک سالم و مانا -- مراقبتهای ادغام یافته تغذیه شیرخوار باشیرمادر

شرح خدمات سلامت سطح اول

منابع	پزشک	کارخان / کارشناس بهداشت حرفه ای	کارخان / کارشناس بهداشت محیط	کارخان / کارشناس بهداشت	بهورز	شرح خدمت	عنوان خدمت	نوع خدمت	ردیف
-راهنمای آموزشی مادران باردار برای شیردهی									
بوکلت چارت و راهنمای بوکلت چارت مراقبت کودک سالم و مانا مجموعه آموزشی تغذیه برای تیم سلامت	*		*	*	*		- پیگیری مراقبت بیماران و افراد در معرض خطر (اجرای دستورات دارویی و غیر دارویی، نتایج آزمایشات دوره ای، انجام واکسیناسیون و ...)	پیگیری و مراقبت	۵
	*		*		*	-	- پیگیری موارد ارجاع و دریافت بازخورد از سطوح پذیرنده ارجاع		
	*				*	ارجاع فوری و غیر فوری به سطوح بالاتر	- ارجاع فوری و غیر فوری به سطوح بالاتر	ارجاع	۶
				*			-		
				*			-		
				*			-		
				*			-		
				*			-		

پیوست ۳: مراقبت گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال

منابع	پزشک	کارخان / کارشناس بهداشت حرفه ای	کارخان / کارشناس بهداشت محیط	کارخان / کارشناس	بهورز	شرح خدمات	عنوان خدمات	نوع خدمات	ردیف
شناسنامه سلامت دانش آموز فرمهای ارزیابی مقدماتی و پزشک عمومی بسته خدمات نوجوان و جوان	*			*	*		-بررسی سوابق بیماری فردی و خانوادگی	ارزیابی دوره‌ای	۱
	*			*	*		-بررسی عوامل و نشانه های خطر (شغلی، ارثی...)		
بسته خدمات نوجوانان و جوانان پکیج های خود مراقبتی	*			*	*		-بررسی شیوه زندگی		
	*			*	*		-بررسی سلامت باروری		
	*			*	*		-بررسی وضعیت تغذیه و مکمل های مصرفی		
				*	*		-بررسی وضعیت سلامت روان		
				*	*		-بررسی سوابق مصرف و حساسیت دارویی و مکمل ها		
بسته خدمات نوجوانان و جوانان	*			*	*		-انجام غربالگری بیماری ها		
	*			*	*		-بررسی وضعیت دهان و دندان		
	*			*	*		-بررسی وضعیت واکسیناسیون		
	*	*	*	*	*		-بررسی سلامت محیط و کار		
						-	-بررسی های پیش از بارداری / دوران بارداری / پس از زایمان		
							-بررسی های فاصله گذاری / باروری سالم		
						-	-بررسی های رشد و نمو اوان کودکی / رشد و تکامل کودک		
	*			*	*		-بررسی نمایه توده بدنی و فشارخون		
بسته خدمات نوجوانان و جوانان	*	*	*	*		-بررسی مشکلات و درخواست‌های فرد مراجعه کننده	طبقه بندی	۲	
بسته خدمات نوجوانان و جوانان	*		*	*	-توصیه های لازم طبق بسته خدمات	-تعیین افراد فاقد مشکل -تعیین افراد در معرض خطر			

شرح خدمات سلامت سطح اول

ردیف	نوع خدمت	عنوان خدمت	شرح خدمت	بهورز	کاردان / کارشناس	بهداشت حرفه ای	کاردان / کارشناس	پزشک	منابع
		- تعیین افراد مشکوک به بیماری - تعیین افراد دارای مشکل		*	*				
۳	اقدامات پیشگیری و درمانی	مکمل یاری ویتامین D براساس دستور عمل	-	*	*			*	بسته خدمت نوجوانان و جوانان
۴	آموزش عمومی	-	-	*	*	*		*	بسته خدمت نوجوانان و جوانان پکیج های خود مراقبتی
۵	مشاوره	- مشاوره فردی و خانوادگی مندرج در بسته های خدمت گروه های هدف	- غیر پزشک و پزشک - منطبق با بسته خدمت نوجوانان و جوانان	*	*	*		*	بسته خدمت نوجوانان و جوانان پکیج های خود مراقبتی
۶	پیگیری و مراقبت	-						*	بسته خدمت نوجوانان و جوانان پکیج های خود مراقبتی
۷	ارجاع	- ارجاع فوری و غیر فوری به سطوح بالاتر	ارجاع فوری و غیر فوری به سطوح بالاتر	*	*		*	*	بسته خدمت نوجوانان و جوانان مجموعه آموزشی تغذیه برای تیم سلامت

پیوست ۴: مراقبت گروه سنی ۱۹ تا ۲۹ سال

منابع	پزشک	کاران / کارشناس بهداشت حرفه ای	کاردان / کارشناس بهداشت محیط	کاردان / کارشناس	بهورز	شرح خدمات	عنوان خدمت	نوع خدمت	ردیف
شناسنامه سلامت دانش آموز فرم های ارزیابی مقدماتی و پزشک عمومی بسته خدمات جوان	*			*	*		- بررسی سوابق بیماری فردی و خانوادگی	ارزیابی دوره‌ای	۱
	*			*	*		- بررسی عوامل و نشانه های خطر (شغلی، ارثی...)		
بسته خدمت جوانان پکیج های خود مراقبتی	*			*	*		- بررسی شیوه زندگی		
	*			*	*		- بررسی سلامت باروری		
	*			*	*		- بررسی وضعیت تغذیه و مکمل های مصرفی		
				*	*		- بررسی وضعیت سلامت روان		
				*	*		- بررسی سوابق مصرف و حساسیت دارویی و مکمل ها		
بسته خدمت جوانان	*						- انجام غربالگری بیماری ها	طبقة بندی	۲
	*			*	*		- بررسی وضعیت دهان و دندان		
	*			*	*		- بررسی وضعیت واکسیناسیون		
	*	*	*	*	*		- بررسی سلامت محیط و کار		
	*			*	*		- بررسی نمایه توده بدنی و فشارخون		
	*	*		*	*		- بررسی مشکلات و درخواست های فرد مراجعه کننده		
بسته خدمت جوانان				*	*	-توصیه های لازم طبق بسته خدمت	- تعیین افراد فاقد مشکل		
	*			*	*		- تعیین افراد در معرض خطر		
				*	*		- تعیین افراد مشکوک به بیماری		

شرح خدمات سلامت سطح اول

منابع	پریشک	کارخان / کارشناس بهداشت حرفه ای	کارخان / کارشناس بهداشت محیط	کارخان / کارشناس	بهورز	شرح خدمت	عنوان خدمت	نوع خدمت	ردیف
	*						-تعیین افراد دارای مشکل		
بسته خدمت جوانان	*			*	*	-	-مکمل یاری ویتامین D براساس دستور عمل	اقدامات پیشگیری و درمانی	۳
بسته خدمت جوانان پکیج های خود مراقبتی	*		*	*	*	-	-آموزش خود مراقبتی	آموزش عمومی	۴
بسته خدمت جوانان پکیج های خود مراقبتی	*		*	*	*	-غیر پزشک و پزشک -منطبق با بسته خدمت جوانان	-مشاوره فردی و خانوادگی مندرج در بسته های خدمت گروه های هدف -مشاوره ازدواج مناسب	مشاوره	۵
بسته خدمت جوانان پکیج های خود مراقبتی	*						-	پیگیری و مراقبت	۶
بسته خدمت جوانان مجموعه آموزشی تغذیه برای تیم سلامت	*			*	*	ارجاع فوری و غیر فوری به سطوح بالاتر	-ارجاع فوری و غیر فوری به سطوح بالاتر	ارجاع	۷

پیوست ۵: مراقبت گروه سنی ۳۰ تا ۵۹ سال

دیف	نوع خدمت	عنوان خدمت	بهبود	کاردان / کارشناس	بهداشت محیط کاردان / کارشناس	بهداشت حرفه ای کاردان / کارشناس	پزشک	آدرس پروتکل
۱	ارزیابی دوره ای	<ul style="list-style-type: none"> • بررسی تغذیه: • بررسی عادات غذایی مضر 	*	*			راهنمای اجرایی خدمات سبا و سما -راهنمای بالینی خدمات سبا و سما - مجموعه دستورالعملهای کشوری و متون آموزشی دفتر بهبود تغذیه جامعه	
		<ul style="list-style-type: none"> • <u>بررسی فعالیت جسمانی:</u> • بررسی نوع (فعالیت خانگی، پیاده روی، فعالیت در حین کار، ورزش)، مدت، شدت و دفعات در هفته فعالیت جسمانی در افرادی که فعالیت جسمانی دارند 	*	*		<ul style="list-style-type: none"> - راهنمای فعالیت فیزیکی میانسالان - دستورالعملهای کشوری و متون آموزشی اداره دخانیات مرکز سلامت محیط و کار دستورالعمل کشوری واکسیناسیون مرکز مدیریت بیماریهای واگیر 		
		<ul style="list-style-type: none"> • بررسی مصرف دخانیات: • بررسی مصرف الکل و مواد مخدر و در صورت مصرف، نوع، دفعات استعمال روزانه/ هفتگی و طول مدت مصرف: 	*	*				
		<ul style="list-style-type: none"> • بررسی سابقه ایمنسازی و..... 	*	*				
		بررسی علائم کنونی مراجعه کننده از نظر سلامت باروری:	*	*				
		<ul style="list-style-type: none"> • بررسی نشانه های سلامت باروری در معاینات : • انجام معاینه ژنیکولوژی در زنان متاهل یا دور از همسر ۵۹ - ۳۰ سال در صورت آمادگی مراجعه کننده • معاینه پستان در زنان مراجعه کننده ۵۹ - ۳۰ سال از نظر: 	-	*			راهنمای اجرایی و بالینی خدمات سبا و سما	

شرح خدمات سلامت سطح اول

آدرس پروتکل	پزشک	کارخان / کارشناس بهداشت حرفه ای	کارخان / کارشناس بهداشت محیط	کارخان / کارشناس	بهبور	عنوان خدمت	نوع خدمت	دیف
				*	-	<ul style="list-style-type: none"> • بررسی یا درخواست پاراکلینیک سلامت باروری 		
	*					<ul style="list-style-type: none"> • بررسی سلامت عمومی مراجعین ۵۹- ۳۰ سال از نظر سوابق بیماری و عوامل خطر در فرد و بستگان وی: • بررسی سلامت عمومی مراجعین ۵۹- ۳۰ سال از نظر شرح حال و علائم کنونی مراجعه کننده: • انجام معاینات برای بررسی سلامت عمومی مردان و زنان ۵۹- ۳۰ سال از نظر نشانه های بیماری 		
	*					<ul style="list-style-type: none"> - اندازه گیری فشار خون - بررسی وضعیت ظاهری روانی از نظر وضعیت پوشش، وجود علائم اضطرابی، روحیه، نوع تکلم - بررسی وضعیت ظاهری جسمی از نظر وجود معلولیت، دفورمیتی ها، فقدان عضو، رنگ پوست و - معاینه قلب از نظر وجود صداهای غیر طبیعی - معاینه ریه از نظر وجود صداهای غیر طبیعی - معاینه مفاصل و استخوان ها از نظر درد، محدودیت حرکت، تورم و... در صورت نکته مثبت در تاریخچه و شرح حال - معاینه تیروئید از نظر اندازه، وجود کیست یا ندول یا توده - بررسی غدد لنفاوی از نظر لنفادنوپاتی - معاینه شکم از نظر اندازه کبد و طحال و ... و وجود توده احتمالی • بررسی پاراکلینیک سلامت عمومی مراجعین ۵۹- ۳۰ سال: <p>مشاهده آزمایشات مراجعه کننده تا حداکثر تاریخ سه سال پیش در صورتی که مراجعه کننده در فاصله آزمایش فوق تا کنون مشکل جدید سلامتی نداشته باشد</p>	معاینه	

شرح خدمات سلامت سطح اول

آدرس پروتکل	پزشک	کارخان / کارشناس بهداشت حرفه ای	کارخان / کارشناس بهداشت محیط	کارخان / کارشناس	بهورز	عنوان خدمت	نوع خدمت	دیف
راهنمای اجرایی خدمات سبا و سما -راهنمای بالینی خدمات سبا و سما - مجموعه دستورالعملهای کشوری بیماریهای غیرواگیر و بیماریهای واگیر -مجموعه دستورالعملهای کشوری سلامت روان				*	*	تن سنجی	طبقه بندی از نظر: -تعیین افراد فاقد مشکل یا دارای وضعیت طبیعی/اسالم/مطلوب -تعیین افراد در معرض خطر بیماری -تعیین افراد مشکوک به بیماری یا مشکوک به وجود مشکل -تعیین افراد دارای مشکل یا بیماری یا وضعیت غیر طبیعی /نامطلوب	۲
				*	*	شیوه زندگی		
				*		سرطانهای زنان		
				*		مشکلات و بیماریهای دستگاه باروری و تناسلی بیماریهای مزمن زمینه ای غیر واگیر(دیابت، فشار خون بالا، دیس لیپیدمی)		
	*					بیماری قلبی عروقی		
	*					بیماری اعصاب و روان		
	*					بیماری موسکولو اسکلتال		
	*					سرطانها		
				*		مشکلات و بیماریهای دستگاه باروری و تناسلی		
*					بیماریهای شغلی			
*					سایر بیماریها (گوارشی، نورولوژیک، بینایی، شنوایی، دهان و دندان، عفونی مزمن و فرد)			

شرح خدمات سلامت سطح اول

دیف	نوع خدمت	عنوان خدمت	بهبود	کار دان / کار شناس	بهداشت محیط کار دان / کار شناس	بهداشت حرفه ای کار دان / کار شناس	پزشک	آدرس پروتکل
۳	اقدامات درمانی و پیشگیری	تعیین واکسن های مورد نیاز مراجعه کننده -انجام واکسیناسیون در موارد مورد نیاز -مکمل یاری ویتامین D براساس دستور عمل	*	*	*			
		ارائه خدمات مورد نیاز برای مراجعه کننده بر اساس پس خوراند دریافتی از سطوح بالاتر	*	*	*			<p>- راهنمای اجرایی خدمات سبا و سما</p> <p>- راهنمای بالینی خدمات سبا و سما</p> <p>- مجموعه دستورالعملهای کشوری</p> <p>بیماریهای غیر واگیر و بیماریهای واگیر</p> <p>-مجموعه دستورالعملهای کشوری سلامت روان</p>
	آموزش عمومی	درخواست آزمایشات HDL، LDL، تری گلیسرید، FBG، Hb/Hct، کلسترول، تری گلیسرید، HDL برای همه زنان و مردان در صورتی که آزمایشات قبلی از نظر فاصله زمانی بیش از سه سال قبل انجام شده باشند یا در فاصله آزمایش قبلی تا کنون ابتلا به بیماری یا علائم جدید اتفاق افتاده باشد و بدین ترتیب آزمایش قبلی قابل استناد نباشند ، پاپ اسمیر و مامو گرافی برای زنان در صورت لزوم بر اساس پروتکل کشوری ثبت نتایج آزمایشات در فرم ارزیابی دوره ای سلامت و تعیین وضعیت طبیعی یا غیر طبیعی بودن نتایج درخواست آزمایش تکمیلی یا سایر اقدامات پاراکلینیک در صورت لزوم با توجه به سن مراجعه کننده ، تاریخچه، شرح حال و نتایج معاینات	*	*	*			
۵	آموزش و مشاوره فردی	معرفی هر یک از خدمات و اهمیت انجام آن برای گیرنده خدمت ارائه بازخورد لازم به مراجعه کننده حین انجام بررسی در خصوص نتایج بررسیها تشویق مراجعه کننده برای موارد مطلوب شیوه زندگی با اتکا به اصول مشاوره آموزش در خصوص چگونگی اصلاح و بهبود شیوه زندگی برای مراجعه کننده مشاوره درخصوص رفع موارد نامطلوب شیوه زندگی با استفاده از روش SOC شامل: تعیین وضعیت فرد از نظر هر یک از مراحل روش مذکور (پیش تفکر، تفکر، تفکر، آمادگی، عمل و نگهداری)، مداخله آموزشی و رفتاری برای ارتقای فرد از هر مرحله	*	*	*			راهنمای اجرایی خدمات سبا و سما

شرح خدمات سلامت سطح اول

دیف	نوع خدمت	عنوان خدمت	بهبود	کارخان / کارشناس بهداشت محیط	کارخان / کارشناس بهداشت حرفه ای	پزشک	آدرس پروتکل
		به مرحله بالاتر و در نهایت اقدام برای اصلاح رفتار تغذیه ای نامطلوب، حفظ رفتار صحیح ارایه توصیه ها و آموزش های مندرج در بسته های خدمت گروه هدف آموزش مراجعه کننده در زمینه پیشگیری و خود مراقبتی و مصرف صحیح دارو و عوارض دارویی					
۶	مراقبت ممتد	تعیین تاریخ پیگیری و مراجعه بعدی براساس جدول تواتر زمانی خدمات سلامت میانسالان پیگیری مراقبت بیماران و افراد در معرض خطر (اجرای دستورات دارویی و غیر دارویی، نتایج آزمایشات دوره ای، انجام واکسیناسیون و ...) پیگیری وضعیت دریافت خدمت بصورت تلفنی یا روش های دیگر پیگیری موارد ارجاع و دریافت بازخورد از سطوح پذیرنده ارجاع پیگیری مداخلات ارتقاء سلامت و نتایج پایش خدمات اجرای دستورات سطح ۲ در خصوص بیمار بر اساس باز خورد ارجاع	*	*	*		راهنمای اجرایی خدمات سبا و سما -راهنمای بالینی خدمات سبا و سما - مجموعه دستورالعملهای کشوری بیماریهای غیر واگیر و بیماریهای واگیر -مجموعه دستورالعملهای کشوری سلامت روان مجموعه آموزشی تغذیه برای تیم سلامت
۷	ارجاع	ارجاع مراجعه کننده به سطح بالاتر در صورت لزوم بر اساس راهنمای اجرایی و بالینی بررسی موارد ارجاع شده از طرف سایر اعضای تیم سلامت و ارائه بازخورد به آنان				*	

پیوست ۶: مراقبت گروه سنی ۶+ سال و بالاتر

ردیف	نوع خدمت	عنوان خدمت	شرح خدمت	بهورز	کاردان/ کارشناس	بهداشت محیط کاردان/ کارشناس	بهداشت حرفه ای کارشناس	پزشک	منابع
۱	ارزیابی دوره ای	-بررسی سوابق بیماری فردی و خانوادگی	اخذ شرح حال	*	*			*	راهنمای آموزشی مراقبت های ادغام یافته و جامع سالمندی (ویژه پزشک و غیرپزشک)
		-بررسی عوامل و نشانه های خطر (شغلی، ارثی ...)	بررسی عوامل و نشانه های خطر شامل بیماریهای قلبی، دیابت، سل ریوی، فشارخون، پوکی استخوان، سقوط و عدم تعادل	*	*			*	
		-بررسی شیوه زندگی سالم	بررسی از نظر وضعیت تغذیه ای	*	*			*	جلد اول راهنمای بهبود شیوه زندگی سالم در دوران سالمندی - تغذیه
		-بررسی وضعیت تغذیه	ارزیابی الگوی غذایی از نظر ریسک فاکتورهای تغذیه ای بیماری های غیرواگیر	*	*			*	راهنمای آموزشی مراقبتهای ادغام یافته و جامع سالمندی (ویژه پزشک و غیرپزشک)
		-بررسی وضعیت سلامت روان	بررسی از نظر افسردگی و اختلال خواب	*	*			*	
		-بررسی سوابق مصرف دارویی و مکمل ها		*	*			*	
		-بررسی وضعیت دهان و دندان	بررسی از نظر بی دندانی و دندان مصنوعی و ارجاع به واحد مربوطه	*	*			*	
		-بررسی وضعیت واکسیناسیون	بررسی از نظر وضعیت واکسیناسیون آنفولانزا	*	*			*	
		-ارزیابی آمادگی خانوار در برابر مخاطرات	بررسی از نظر مخاطرات سقوط و عدم تعادل	*	*			*	
		-بررسی رفتارهای پر خطر(استعمال دخانیات)	راهنمای ترک سیگار	*	*			*	

شرح خدمات سلامت سطح اول

ردیف	نوع خدمت	عنوان خدمت	شرح خدمت	بهورز	کاردان / کارشناس	کارشان / کارشناس محیط	کارشان / کارشناس بهداشت حرفه ای	کارشان / کارشناس پزشکی	منابع
			بررسی سالمند از نظر دمانس و بی اختیاری ادرار	*	*			*	
			-آزمون به ذهن سپاری و یادآوری کلمات - - انجام تست استرس به منظور ارزیابی بی اختیاری ادراری	*	*			*	
۲	طبقه بندی		-بررسی مشکلات و درخواست های فرد مراجعه کننده (خدمات پاراکلینیک و ...)	*	*			*	
			- CXR , U/A - پروفایل چربی در دیابت و آنزیمهای کبدی - - BUN - CR - دانسیتومتری استخوان - اسمیر و کشت خلط	*	*			*	
			- تعیین افراد فاقد مشکل	*	*			*	
			- تعیین افراد در معرض خطر	*	*			*	
۳	اقدامات پیشگیری و درمانی		- تعیین افراد مشکوک به بیماری	*	*			*	راهنمای آموزشی مراقبتهای ادغام یافته و جامع سالمندی (ویژه پزشک و غیرپزشک)
			- تعیین افراد دارای مشکل	*	*			*	
			- تجویز مکمل های دارویی و درمان های مورد نیاز براساس مجوزهای مربوطه	*	*			*	
			- ارائه خدمات کاهش آسیب	*	*			*	
			-ارائه آموزشهای لازم در ارتباط با سقوط و عدم تعادل	*	*			*	راهنمای آموزشی مراقبت های ادغام یافته و جامع سالمندی (ویژه پزشک و غیرپزشک) مبحث سقوط و عدم تعادل
			-واکسیناسیون آنفولانزا	*	*			*	راهنمای آموزشی مراقبتهای ادغام یافته و جامع سالمندی (ویژه پزشک و غیرپزشک) -مبحث ایمن سازی

شرح خدمات سلامت سطح اول

ردیف	نوع خدمت	عنوان خدمت	شرح خدمت	بهورز	کاردان / کارشناس	کاردان / کارشناس محیط بهداشت	کاردان / کارشناس بهداشت حرفه ای	کارخان / کارشناس	پزشک	منابع
				*	*				*	-----
۴	آموزش عمومی		بر حسب نیاز	*	*				*	-- راهنمای آموزشی مراقبتهای ادغام یافته و جامع سالمندی (ویژه پزشک و غیرپزشک) -جلد اول راهنمای بهبود شیوه زندگی سالم در دوران سالمندی (تغذیه)
			بر حسب نیاز	*	*				*	
			بر حسب نیاز	*	*				*	
			بر حسب نیاز	*	*				*	
			بر حسب مورد	*	*				*	
۵	مشاوره		تمام سالمندان در معرض ابتلا به بیماری	*	*				*	راهنمای آموزشی مراقبتهای ادغام یافته و جامع سالمندی (ویژه پزشک و غیرپزشک)
			انجام مراقبت های ویژه							
۶	پیگیری و مراقبت	پیگیری مراقبت بیماران و افراد در	بر حسب مورد	*	*				*	راهنمای آموزشی مراقبتهای

شرح خدمات سلامت سطح اول

منابع	پزشک	کارخان / کارشناس بهداشت حرفه ای	کارخان / کارشناس بهداشت محیط	کارخان / کارشناس	بهورز	شرح خدمت	عنوان خدمت	نوع خدمت	ردیف
ادغام یافته و جامع سالمندی (ویژه پزشک و غیرپزشک)							معرض خطر (اجرای دستورات دارویی و غیر دارویی، نتایج آزمایشات دوره ای، انجام واکسیناسیون و ...)		
دستورالعمل فرم پیگیری سالمند	*			*	*	بر حسب مورد	- پیگیری وضعیت دریافت خدمت بصورت تلفنی یا روش های دیگر		
	*			*	*	بر حسب مورد	- پیگیری موارد ارجاع و دریافت بازخورد از سطوح پذیرنده ارجاع		
	*			*	*	بر حسب مورد	- پیگیری شکایات		
راهنمای آموزشی مراقبتهای ادغام یافته و جامع سالمندی (ویژه پزشک و غیرپزشک) - فرمهای ارجاع مجموعه آموزشی تغذیه برای تیم سلامت	*			*	*	-----	- ثبت اقدامات در فرم های پرونده خانوار	ارجاع	۷

* یادآوری: مواد مصرفی (سرنگ و ست سرم) توسط گیرنده خدمت تامین خواهد شد

اولویت برای انجام خدمات سلامت سالمندی به ترتیب با پرستار - ماما - کارخان یا کارشناس بهداشت خانواده و مبارزه با بیماریها می باشد

پیوست ۷: مراقبت پیش از بارداری تا پس از زایمان

ردیف	عنوان خدمت	زیر مجموعه خدمت	کارردان / کارشناس بهداشت خانواده / بهورز	پزشک / ماما	آدرس پروتکل
	مراقبت پیش از بارداری	مصاحبه و تشکیل پرونده شامل			
		بررسی مشخصات فردی و خانوادگی و سابقه بارداری و زایمان قبلی، بیماری و ناهنجاری، اختلالات روانی/ همسرآزاری، رفتارهای پر خطر، اعتیاد، مصرف سیگار / الکل، رژیم غذایی خاص		*	الف ۱ و ۲ و ۳ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما)
		معاینه بالینی و ارجاع در صورت نیاز (معاینه توسط پزشک عمومی و مواردی که با * مشخص شده است ترجیحاً توسط ماما یا پزشک عمومی زن انجام می شود)			
		اندازه گیری قد و وزن، تعیین نمایه توده بدنی، علائم حیاتی، معاینه فیزیکی، دهان و دندان، واژن و لگن*		*	الف ۱ و ۲ و ۳ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما)
		درخواست آزمایش ها یا بررسی تکمیلی			
		TSH, CBC, BG, Rh, FBS, U/A, U/C, HBsAg, تیتر آنتی بادی ضد سرخجه، VDRL و HIV		*	الف ۴ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما)
		آموزش و مشاوره، تجویز مکملها و ایمن سازی			
بهداشت فردی، روان، جنسی، دهان و دندان، تغذیه/ مکمل های دارویی، عدم مصرف مواد مخدر و الکل، شغل سخت و سنگین، قطع روش پیشگیری از بارداری و زمان مناسب باردار شدن		*	ح (راهنما) کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما)		
تجویز اسید فولیک		*	الف ۱ و ح ۶ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما)		
تزریق توأم و سرخجه		*			
	مراقبت بارداری	مصاحبه و تشکیل یا بررسی پرونده شامل			
		بررسی پرونده و آشنایی با وضعیت بارداری فعلی و قبلی، تعیین سن بارداری، بیماری و ناهنجاری، اختلالات روانی/ همسرآزاری، رفتارهای پرخطر، اعتیاد، مصرف سیگار و الکل، آخرین روش پیشگیری از بارداری، شکایت های شایع و علائم خطر، مصرف مکملها و گروههای	*	*	ب ۱ و ۲ و ۳، پ ۱ تا ۱۹ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما) و الف ۱ و ۲ و ۳ (ویژه کارردان، کارشناس)

شرح خدمات سلامت سطح اول

ردیف	عنوان خدمت	زیر مجموعه خدمت	کاردان / کارشناس بهداشت خانواده / بهروز	پزشک / ماما	آدرس پروتکل
		غذایی، حرکت جنین، تروما، اضافه وزن و چاقی و الگوی غذایی از نظر ریسک فاکتورهای تغذیه ای بیماری های غیرواگیر			
معاینه بالینی و ارجاع در صورت نیاز					
		اندازه گیری قد و وزن، تعیین نمایه توده بدنی، ترسیم منحنی وزن گیری، علائم حیاتی، معاینه فیزیکی، دهان و دندان، بررسی ارتفاع رحم، شنیدن صدای قلب جنین	*	*	ب ۱ و ۲ و ۳، پ ۱ تا ۱۹ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما) و الف ۱ و ۲ و ۳ (ویژه کاردان، کارشناس)
درخواست آزمایش و بررسی های تکمیلی					
		HbSAg, CBC, BG, Rh, FBS, U/A, U/C, پاپ اسمیر و تیتر آنتی بادی ضد سرخجه، VDRL نوبت اول و دوم کومبس غیر مستقیم، پیشنهاد و درخواست غربالگری ناهنجاری جنین، سونوگرافی، OGTT	*	*	ب ۱ و ۲ و ۳ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما) و الف ۱ و ۲ و ۳ (ویژه کاردان، کارشناس)
آموزش و مشاوره، تجویز مکملها و ایمن سازی					
		بهداشت فردی، روان، جنسی، دهان و دندان، تغذیه/ مکمل های دارویی، عدم مصرف مواد مخدر و الکل، شغل سخت و سنگین، علائم خطر مادر و نوزاد، زمان مناسب بارداری شدن، مراقبت از نوزاد، فواید زایمان طبیعی	*	*	ح (راهنما) کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما) و ت (راهنما) ویژه کاردان، کارشناس
		تجویز اسید فولیک، آهن و مولتی ویتامین	*	*	ب ۱ و ۲ و ۳ و ح ۶ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما) و الف ۱ و ۲ و ۳ (ویژه کاردان، کارشناس)
		تزریق توأم	*	*	
		تجویز و تزریق رگام از هفته ۲۸ تا ۳۴ بارداری	*	*	
مصاحبه و تشکیل یا بررسی پرونده شامل					
	مراقبت پس از زایمان	بررسی پرونده و آشنایی با وضعیت مادر و وضعیت زایمان، سؤال در مورد ترشحات مهبل و خونریزی، مشکلات ادراری- تناسلی و اجابت مزاج، اختلالات روانی، بیماری زمینه ای، وضعیت شیردهی، سرگیجه، شکایت شایع، همسرآزاری، درد، مصرف مکمل های دارویی	*	*	ج ۱ و ۲ و چ ۱ تا ۸ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما) و ب ۱ و ۲ و پ (ویژه کاردان، کارشناس)
معاینه بالینی و ارجاع در صورت نیاز					
		معاینه چشم، پستان ها، شکم (رحم)، اندام ها، محل بخیه ها، کنترل علائم حیاتی، حال عمومی	*	*	ج ۱ و ۲ و چ ۱ تا ۸ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما) و ب ۱ و ۲ (ویژه کاردان، کارشناس)

شرح خدمات سلامت سطح اول

ردیف	عنوان خدمت	زیر مجموعه خدمت	کاردان / کارشناس بهداشت خانواده / بهورز	پزشک / ماما	آدرس پروتکل
		درخواست آزمایش و بررسی های تکمیلی			
		پاپ اسمیر و درخواست OGTT ، FBS در مراقبت سوم	*	*	ج ۲ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما) و ت (راهنما) (ویژه کاردان، کارشناس)
		آموزش و مشاوره، تجویز مکملها و ایمن سازی			
		بهداشت فردی، روان و جنسی، بهداشت دهان و دندان، تغذیه و مکمل های دارویی، شکایت شایع، نحوه شیردهی و مشکلات آن، علائم خطر مادر و نوزاد زمان مناسب بارداری بعدی، مراقبت از نوزاد، مراجعه برای انجام پاپ اسمیر،	*	*	ح (راهنما) کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما) و پ (ویژه کاردان، کارشناس)
		آهن و مولتی ویتامین تا ۳ ماه پس از زایمان	*	*	ج ۱ و ح ۶ کتاب مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (ویژه پزشک و ماما) و ب ۱ (ویژه کاردان، کارشناس)

پیوست ۸: شرح وظایف کارکنان در برخورد با موارد مراجعه کننده مشکوک به بیماری های عفونی و واگیردار

۱. شناسایی بیماران هدف نظام مراقبت کشوری
۲. گزارش و تکمیل فرم های عملیاتی برای بیماران هدف نظام مراقبت کشور
۳. ارجاع بیماران هدف شناسایی شده به از کارشناس به پزشک
۴. نمونه برداری از بیماران هدف و ارسال نمونه ها به آزمایشگاه تعیین شده و پیگیری نتایج
۵. پیگیری موارد تماس و موارد در معرض خطر بیماری های هدف مراقبت
۶. آموزش و اطلاع رسانی به بیماران، همراهان، موارد تماس و نیز جمعیت تحت پوشش
۷. نظارت و همکاری در تریاژ بیماران مراجعه کننده به مرکز یا پایگاه
۸. بررسی وضعیت اپیدمیولوژیک بیماری های هدف در منطقه تحت پوشش
۹. جمع آوری و آنالیز اولیه اطلاعات بیماری های هدف مراقبت و تهیه گزارش دوره ای
۱۰. پیگیری تأمین وسایل و تجهیزات و امکانات عملیاتی (واکسن، وسایل نمونه برداری، داروهای مورد نیاز و ...)
۱۱. طراحی و اجرای برنامه های نظارتی و پایشی
۱۲. طراحی و اجرای برنامه های ارزشیابی
۱۳. همکاری در اجرای برنامه های نظارتی و ارزشیابی ابلاغی از سطوح بالاتر
۱۴. همکاری در اجرای برنامه های مداخله ای بهداشتی (واکسیناسیون، نمونه برداری، بررسی های میدانی و ...)

شرح خدمات سلامت سطح اول

۱۵. تهیه پس‌خوراند و پیگیری اصلاحات و توصیه‌های به عمل آمده در سطح پائین‌تر

۱۶. طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و انجام بازدیدهای دوره‌ای از سطح پائین‌تر

۱۷. انجام سایر وظایف محوله حسب ضرورت